

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Huvijuht-loovtegevuse õpetaja õppekava

Christi Lõhmus-Erg

ABJA LÕIMELEER

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Ülle Roomets, mag,
TÜ VKA huvihariduse assistent

Kaitsmisele lubatud: .....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2018

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. LÕIMELEER.....	6
1.1. Lõimeleer projektlaagrina	7
1.2. Lõimeleeri sihtrühm	10
1.3. Lõimeleeri eesmärgid.....	13
1.4. Lõimeleeri ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia koostöö	15
1.5. Esimene Lõimeleer Täaksis 2016. aastal	17
1.5.1. Lõimeleeri programm.....	19
1.5.2. Personali ülesanded	20
1.5.3. Esimese Lõimeleeri kokkuvõte	22
2. ABJA LÕIMELEER.....	24
2.1. Lõimeleeri ettevalmistused	25
2.2. Lõimeleeri programm.....	26
2.3. Meeskonna moodustamine.....	30
2.4. Meeskonna juhtimine	31
2.5. Abja Lõimeleeri kokkuvõte.....	33
3. ENESEREFLEKSIION.....	36
3.1. Abja Lõimeleeri korraldus	38
KOKKUVÕTE	41
KASUTATUD ALLIKAD	43
LISAD.....	48
Lisa 1 Eesti kultuuri laagri kontseptsioon.....	48
Lisa 2 Lõimeleeri eelarve 2016. aastal.....	51
Lisa 3 Lõimeleeri nädalakava 2016. aastal	57
Lisa 4 Registreerimisvorm	58

Lisa 5 Omavastutuse kohustus	59
Lisa 6 Vajalike vahendite meelespea	61
Lisa 7 Lõimeleeri eelarve 2017. aastal.....	62
Lisa 8 Lõimeleeri info levitamine läbi sotsiaalmeedia (ekraanitõmmis).....	64
Lisa 9 Abja Lõimeleeri nädalakava 2017. aastal	65
SUMMARY	69
LIHTLITSENTS	71

SISSEJUHATUS

Käesolev loov-praktiline lõputöö on rahvusvahelise ja piirkondliku tähtsusega Abja Lõimeleeri ettevalmistamine ja läbiviimine, mis toimus 24.-29. juunil 2017. aastal Abja-Paluoja. Abja Lõimeleeri eesmärk oli pakkuda osalejatele suvelaagrina arendav keskkond, kus töötubades osaledes ja eakaaslastega suheldes saadakse osa eesti ja mulgi keelest ning kultuurist.

Käesoleva töö eesmärk on kirjeldada Abja Lõimeleeri ettevalmistuse ja läbiviimise protsessi ning analüüsida saadud kogemust. Loov-praktilise lõputöö valiku aluseks oli minu soov rakendada oma juhtimis- ja organisatoorseid oskusi. Seadsin omale eesmärkideks korraldada Abja Lõimeleer, osaleda meeskonnaliikmena Lõimeleeri ettevalmistusprotsessis ning saada laagri korraldamise, juhtimise, otsuste langetamise ja vastutuse võtmise kogemus.

Lõimeleeri idee autor on Priit-Kalev Parts, Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna endine õppejõud. „Lõimeleeri eesmärk on välismaal kasvava noorte eestlaste põlvkonna sidumine kodu-Eestiga, hõlbustamaks kultuurivahetust kodumaaga ja repatrieerumist“ (Parts 2018). Esimene Lõimeleer toimus 2016. aastal Tääksis. 2018. aastal toimub Lõimeleer kolmandat korda, kahes vahetuses Tääksis.

Mina osalesin 2016. aastal Lõimeleeri ettevalmistamise protsessis projektijuhina ning olin kasvataja. 2017. aastal osalesin ettevalmistamise protsessis ning olin Abja laagri korraldaja ja juhataja.

Loov-praktilise lõputöö esimeses peatükis annan ülevaate, mis on Lõimeleer, kirjeldan Lõimeleeri kontseptsiooni ning esimese Lõimeleeri ettevalmistamise ja läbiviimise protsessi. Toon välja eesmärgid, sihtrühma ja kokkuvõtte esimesest Lõimeleerist.

Teises peatükis kirjeldan 2017. aastal kahest toimunud Lõimeleerist ühe, Abja Lõimeleeri ettevalmistamise ja läbiviimise protsessi. Toon välja eesmärgid ja sihtrühma. Annan ülevaate, kuidas kujunes eelarve ning kus ja kuidas tehti reklaami. Kirjeldan enda ülesandeid laagri ajal, analüüsin meeskonna moodustamise ja juhtimise protsessi ning toon välja meeskonnaliikmete ülesanded. Tutvustan programmi ja tegevusi. Kirjeldan, milliseid ruume/keskkondi läbiviimiseks kasutati.

Viimases, refleksiooni peatükis analüüsin, mida ma Lõimeleeri korraldamise ja läbiviimise käigus kogesin ja õppisin.

1. LÕIMELEER

Lõimeleer on mõeldud pärimuskultuuri ja keelelaagrina välismaal elavatele eesti lastele. Idee selleks tuli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna õppejõul Priit-Kalev Partsil. Lõimeleer tähendab kahe leeri integratsiooni: kodu-Eesti ja välis-Eesti laste ühendamist laagri keskkonnas. Idee autor ütleb ise nii: “Lõimimine on ilus maakeelne vaste integratsioonile, mis kõlab jubedalt, eriti koos sõnaga laager. Lõimimine on ka muidu ilus ja sobivate kaastähendustega sõna. Leer tähendab ju põhimõtteliselt sama, mis laager, kuid kõlab maalähedasemalt ja luulelisemalt. Ühtlasi tekib alliteratsioon.” (Parts 2018)

Lõimeleeri sünnipäevaks võib pidada 30.10.2015, mil peale TÜ VKA kultuurhariduse osakonna koosolekul toimunud idee esmaesitlust sai kirja eesti kultuuri laagri algkontseptsioon (Lisa 1).

EKI seletav sõnaraamat annab mõistele “laager” järgneva selgituse: peatus-, puhkepaik: ajutine või spetsiaalselt väljaehitatud või ka teatud perioodil kasutatav peatuspaik väljaspool asulat (Eesti keele seletav sõnaraamat *s.a.*) Oma töös lähtun Lõimeleeri puhul ajutise puhke- ja peatuspaigana mõeldud laagri tähendusest, mis oma korralduses võtab eeskuju noorsootöö projektlaagrite põhimõtetest. Järgnevalt kirjeldan, millistele tingimustele peavad vastama projektlaagrid ja millised nõuded on Lõimeleer projektlaagritele kehtestatutest kasutusele võtnud.

1.1. Lõimeleer projektlaagrina

Lõimeleer on noortele 6 päeva jooksul eesti keelt ja kultuuri tutvustav ning omavahelist suhtlust võimaldav laagri tüüpi keskkond. Lõimeleer on osalejatele tasuline.

Projektlaagri korraldajad pakuvad noortele tasemekoolitusevälist tasulist teenust, mille sisuks on noorte tervistav ja arendav puhkus (Noortelaagri ning projektlaagri... 2016). Noorte tervistav ja arendav puhkus on noorsootöö valdkond, mis loob noortele võimalused tervistavaks ja arendavaks tegevuseks noorteprogrammide ja –projektide kaudu eelkõige noortelaagrites, kus lisaks eelnevale saadakse iseseisva elu-, suhtlemis- ja toimetulekukogemusi (Noorte tervistav ja arendav puhkus *s.a.*). Ka Lõimeleer pakub noortele organiseeritud aktiivse aja veetmise võimalust, toetades tema arengut vastavalt tema isiksuslikele eripäradele ja võimetele. Noored peavad laagris suutma iseseisvalt hakkama saada, neil on võimalik kogeda suhtlust võõraste laagriliste ja juhendajatega. Nad peavad suutma reeglitest kinni pidada ning lahendada konfliktolukordi.

Noortelaagrite tegevus Eestis on selgelt reglementeeritud. Noorsootöö seadusega on kehtestatud tingimused laagripidajatele, laagrikeskkonnale ja personalile. Noortelaagrites on noorel võimalus ennast arendada sisutihedas programmis, turvalises keskkonnas, järelevalve all ning reeglina looduslikult kaunis kohas. Noorte projektlaager on äriregistrisse, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse või usuliste ühenduste registrisse kantud isiku, riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikkusse registrisse kantud asutuse või avalikõigusliku juriidilise isiku laager, mida peetakse valla- või linnavalitsuse loal ning mille ühe vahetuse pikkus on vähemalt kuus ööpäeva ja mis tegutseb aastas kuni 60 päeva. (Laagrid *s.a.*)

Lõimeleer kestab viis ööd ja kuus päeva ning luba valla- või linnavalitsuselt taotleda pole vaja. 2016. aasta jaanuaris muudeti noorsootöö seadust, mis sätestab, et kohaliku omavalitsuse luba tuleb taotleda läbi Eesti Hariduse infosüsteemi (EHIS) (Noortelaagrite info korraldajale *s.a.*). Esimene Lõimeleer korraldati TÜ VKA täiendkoolitusena. 2018. aastal loodi MTÜ Lõimeleer, mis võtab vastu osalustasud, otsib lisarahastust ning toetab Lõimeleeri korraldamist.

Vastavalt noorsootöö seadusele on kõikides noorte- ja projektlaagrites tegevusloa taotlemiseks vajalikud kvalifikatsiooninõuetele vastavate noorte- ja projektlaagri juhataja ning kasvatajate olemasolu. Lisaks on oluline, et kõik laste või noortega töötavad inimesed peavad enne tööleasumist läbima tervisekontrolli. (Noortelaagrite info korraldajale *s.a.*)

Võttes arvesse, et noorte püsilaagritele on alates 2016. aastast Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljastatud tähtajatud tegevusload, on laagri pidajate vastutus noortele tervistava ja arendava puhkuse teenuse pakkumise ja laagris turvalisuse tagamise osas tõusnud. Lähtudes noorsootöö seadusest, varasematest valdkondlikest juhenditest ning enamikes projekt- ja püsilaagrites kasutatavast praktikast, soovitatakse noorte turvalisuse tagamiseks personali komplekteerimisel võtta arvesse järgmisi põhimõtteid (*ibid s.a.*):

- igas noorte püsi- ja projektlaagris peab olema vähemalt üks laagri juhataja kvalifikatsioonile vastav isik;
- noorte püsi- ja projektlaagri koosseis peab olema komplekteeritud arvestusega, et iga 15 noore kohta töötaks laagris vähemalt üks laagrikasvataja kvalifikatsioonile vastav isik;
- noorte püsi- ja projektlaagrites ujuma viimisel, ujumise ajal ning laagrisse tagasi liikumisel peab olema iga 10 noore kohta vähemalt kaks täiskasvanut; ohutuse tagamiseks peab ujumise ajal olema üks täiskasvanu vees ja üks kaldal.

Lõimeleeris on kvalifikatsiooniga laagrijuhataja, kasvatajad on saanud vastava ettevalmistuse ning omavad noorsootöötaja osakutse „laagrikasvataja“ kutsetunnistust. Esimesse Lõimeleeri loodeti osalejatena kaasata kuni 50 noort, seega tehti ettepanek võtta tööle 4 kasvatajat ja laagrijuhataja. Järgnevates laagrites on kasvatajate arv kokku lepitud vastavalt paika pandud osalejate piirmääradele ning registreerunute arvule.

Laagri juhatajale ja kasvatajatele on esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kindlad kvalifikatsiooni- ja kompetentsusnõuded. Laagri juhataja kvalifikatsiooninõuded on keskharidus, läbitud esmaabikoolitus vähemalt 8 tunni ulatuses viimase 3 aasta jooksul ja läbitud täienduskoolitus noorsootöö, hariduse või sotsiaaltöö valdkonnas vähemalt 32 tunni ulatuses viimase 3 aasta jooksul. Laagri kasvataja kvalifikatsiooninõuded on keskharidus,

läbitud esmaabikoolitus vähemalt 8 tunni ulatuses viimase 3 aasta jooksul ja läbitud täienduskoolitus noorsootöö, hariduse, sotsiaaltöö, pedagoogika või kultuuri valdkonnas vähemalt 32 tunni ulatuses viimase 3 aasta jooksul. (Noortelaagri ning projektlaagri juhataja... 2014)

Laagri juhataja kompetentsusnõueteks on teadmiste olemasolu turvalisusest laagris, sotsiaalpedagoogikast ja tööst laagri juhatajana. Turvalisus laagris puudutab võimalike ohtude ja riskide tundmist, oskusi neid vältida ning sisaldab teadmisi vähemalt järgmistes valdkondades: laagritegevust puudutav seadusandlus, tervisekaitsealased nõuded laagris, pääste- ja ohutuselased nõuded laagris. Sotsiaalpedagoogika käsitleb noore toimetulekut laagris ning sisaldab teadmisi vähemalt järgmistes valdkondades: noore ealised iseärasused, emotsionaal- ja käitumisprobleemidega noor laagris, erivajadustega noorte märkamine ja laagritegevuse kohandamine nende vajadustele vastavaks ning konfliktsituatsioonide lahendamine. Töö laagri juhatajana puudutab laagri kui organisatsiooni juhtimist ning sisaldab teadmisi vähemalt järgmistes valdkondades: töö organiseerimine, planeerimine ja juhtimine ning eelarvestamine. (*ibid* 2014)

Laagri kasvataja kompetentsusnõueteks on teadmiste olemasolu turvalisusest laagris, sotsiaalpedagoogikast ja tööst laagri kasvatajana. Turvalisus laagris puudutab võimalike ohtude ja riskide tundmist, oskusi neid vältida ning sisaldab teadmisi vähemalt järgmistes valdkondades: laagritegevust puudutav seadustik, tervisekaitsealased nõuded, sealhulgas hügieen laagris, pääste- ja ohutuselased nõuded laagris. Sotsiaalpedagoogika käsitleb noore toimetulekut laagris ning sisaldab teadmisi vähemalt järgmistes valdkondades: noore ealised iseärasused, emotsionaal- ja käitumisprobleemidega noor laagris, erivajadustega noorte märkamine ja laagritegevuse kohandamine nende vajadustele vastavaks, konfliktsituatsioonide lahendamine. Töö laagri kasvatajana puudutab laagri kui organisatsiooni juhtimist ning sisaldab teadmisi vähemalt järgmistes valdkondades: grupi juhtimine ja meeskonnatöö, tegevus-programmi koostamise alused, mängu juhtimine ja mängujuhtimise metoodika. (*ibid* 2014)

Võttes vastu Lõimeleeri korralduse pakkumise, lepiti TÜ VKA kultuurhariduse osakonnas kokku, et Lõimeleerist võiks kujuneda huvijuht-loovtegevuse õppekava tudengitele „Laagripraktika“ aine praktikakoht. Kõik kasvatajatena tegutsevad tudengid on teinud eksami noorsootöötaja osakutse „Laagrikasvataja“ saamiseks ning omavad vastavat tunnistust.

1.2. Lõimeleeri sihtrühm

Lõimeleer on suunatud välismaal elavatele eesti lastele, et säiliks välis-Eesti laste kultuurisidemete hoidmine kodumaaga.

Väliseestlased, väljaspool Eestit elavad eestlased, üldarv u 135 000 (2005). Väljaränd algas 19. sajandi keskpaiku. Teise maailmasõja aastail suurenes väliseestlaste arv u 70 000 võrra, asuti suuremalt osalt Rootsi, Kanadasse ja USA-sse. Väliseestlased arendavad aktiivset rahvus-kultuurilist tegevust (ESTO päevad). (Eesti Entsüklopeedia 2006)

Väljaspool Eestit elab ligikaudu 20% eestlastest. Täpset arvu on raske öelda, sest paljud riigid ei pea arvestust oma elanike etnilise päritolu kohta ning suur osa välja rännanud eestlaste järglastest on sulanud asukohamaa rahvastikku ja ühiskonda. Lahkumine välismaale koos pere ja lastega toob kaasa mitmesuguseid just viimastega seotud küsimusi: kuidas on korraldatud koolimine teises riigis, kas välismaal on võimalik õppida eesti keelt, millist abi pakub Eesti riik välismaal elavatele eesti lastele emakeele õppimisel ja tagasipöördumisel. (Eestlased välismaal *s.a.*)

Eesti riik toetab Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu ja koostöös Eesti Instituudi ja Emakeele Seltsiga eesti keele õpetamist ja säilitamist välismaal rahvuskaslaste programmi kaudu. Toetatakse välismaal asuvaid eesti koole ja kursusi ning sealsete õpetajate täienduskoolitust, lähetatakse eestikeelseid õppematerjale, töötatakse välja ja arendatakse e-õppevara, korraldatakse keelelaagreid välismaal elavatele lastele; on olemas stipendiumid välis-Eesti noorte õpinguteks Eesti kutseõppeasutustes ja kõrgkoolides; eesti keele päevad toimuvad eestlaste kogukondades üle maailma. (*ibid s.a.*)

Eesti keele oskus annab lapsele võimaluse vabaks suhtluseks oma Eestis asuvate pereliikmete, sõprade ja sugulastega, võimaldab naasta Eesti haridussüsteemi, osaleda eesti kultuuri- ja ühiskonnaelus ning siirduda tulevikus Eesti tööturule. Samuti toetab hea emakeeleoskus uute keelte omandamist. Seetõttu on väga tähtis, et laps ei unustaks välismaal elades oma emakeelt ja et see areneks koos lapsega. Oluline on mees pidada, et emakeel ei säili iseenesest, vaid et selle hoidmine on suur töö, mis eeldab vaeva ja pühendumist nii vanematelt kui ka lapselt. Vastupidiselt laialt levinud arvamusele ei piisa keeleoskuse arenguks ainult sellest, kui lapsega kodus tema emakeeles rääkida. See on vaid eeldus. Last tuleb innustada oma eakaaslastega eesti keeles suhtlema, suunata teda eestikeelset virtuaalmeediat jälgima ning tuleb selgitada vajadust kasutada välismaal olemas olevaid eesti keele õppe võimalusi (nt e-õpe, keelelaagrid, pühapäevakoolid). (ibid *s.a.*)

Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimusel koostasid Tartu Ülikooli rakendusuuringute keskus RAKE ja Balti Uuringute Instituut uuringu, kus uuriti rahvuskaaslaste programmi mõju-uuringu tulemusi, mille kohaselt programmi tegevused on pakkunud väliseestlastele olulist abi Eestiga sideme säilitamisel. Senisest rohkem toetust ja nõu vajavad Eestisse tagasipöördunud ja nende lapsed. Uuringust selgub, et rahvuskaaslaste programm on kõige enam mõjutanud eesti keele ja kultuuri õppe kättesaadavust ja korraldust välismaal. Osalenute hinnangul on Eesti riigi toetus äärmiselt oluline ning selle puudumine halvendaks eesti keele ja kultuuri õppe järjepidevust ning levikut. (Uuring: väliseestlased vajavad riigi tuge Eestiga sideme säilitamisel ja tagasipöördumisel 2015).

Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed (edaspidi MISA) algatab ja toetab Eesti ühiskonna lõimumisele suunatud tegevusi ja abistab rändeprotsessis osalejaid. Lõimumisalaseid projekte rahastatakse nii erinevatest riigieelarvelistest allikatest kui ka välisvahenditest. Eesti keele laagrit eesti päritolu noortele korraldatakse riikliku programmi „Rahvuskaaslaste programm (2014-2020)“ raames. MISA on selliseid ettevõtmisi ellu viinud juba kaheteistkümne aasta jooksul. Aastatel 2000-2003 ja 2005-2007 toimusid eesti keelt ja kultuuri tutvustavad laagrid eesti päritolu lastele ja noortele, kes elavad SRÜ riikides, Lätis ja Leedus. Alates 2008. aastast hakkasid laagrist osa võtma noored üle kogu maailma. Keelelaagris võimaldatakse väljastpoolt Eestit elavatel noortel saada organiseeritud ja

sihipärast keeleõpet, suhelda laagrikeskkonnas oma eestlastest eakaaslastega, osaleda eakohastes ühistegevustes, osa saada sportimis- ja isetegevusvõimalustest, tutvuda Eestimaa ja selle kultuuriga ning osaleda ekskursioonidel. Keelelaagris osalevad Eesti päritolu noored (väljaspool Eesti Vabariigi territooriumi elavad eesti etniliste juurtega noored vanuses 13–18 aastat) ning tuginoored (eesti keelt emakeelena kõnelevad Eestis elavad noored vanuses 13-18 aastat, kes toetavad eesti päritolu noorte keeleõpet keelelaagris). (Rahvuskaaslaste programm 2014-2020 *s.a.*)

Kui inimesed asuvad elama kaugele oma kodumaast ja kultuurikeskkonnast, siis hakkab suuremat osakaalu nende elus mängima rahvuslik kuuluvus. Kui mitte varem, siis välismaal elades tunneb ka eestlane, et on tähtis säilitada oma emakeelt ja kultuuri, et kohata kaasmaalasi ja nendega tuttavas keeles mõtteid vahetada ühiste huvide ja kogemuste üle. (Rebas *s.a.*) Väliseestlastele on oluline, et eesti keel ja kultuur nende hulgas püsima jääks. Kodueestlaste ja väliseestlaste sidumine Eestiga aitab kaasa eesti keele ja kultuuri jätkusuutlikkusele ning püsijäämisele.

Lõimeleer on suvelaager välismaal elavatele eesti noortele, kus on võimalus suhelda Eestis elavate lastega, õppida puu-, ehte- ja tekstiilitöid, pilli-laulu-tantsumänge, hobuse rakendamist ja juhtimist ning muid eesti rahvapäraseid oskusi. Idee autor: "Lõimeleer aitab noortel väliseestlastel tugevdada sidet kodumaaga, õppida midagi uut ja arendada eesti keele oskust läbi mänguliste tegevuste," (Parts 2018). Ekskursioonidel ja väljasõitudel saavad noored osaleda eakohastes ühistegevustes ning tutvuda Eestimaa ja selle kultuuriga, sportlikud tegevused (rahvalikud tantsud, sportmängud, meeskonnamängud, maastikumäng) võimaldab osa saada aktiivsest füüsilisest tegevusest. Kodu-Eesti lapsed on Lõimeleeris välis-Eesti lastele tugilasteks.

Kuigi Lõimeleeri otseseks sihtgrupiks on välismaal elavad eesti noored, saavad lisaväärtuse ka kohaliku kogukonna noored – välismaailma uudised ja kogemused tulevad saabuvate laagrilistega „koju kätte“. Tutvumine eri riikidest pärit noortega võimaldab laiendada silmaringi, eakaaslastelt saada infot eri kultuuriruumide kohta, suurendada tolerantsust ja austust, arendada üksteisemõistmist.

Lõimeleeri eemärk on pakkuda 10-16 aastastele noortele organiseeritud aktiivse aja veetmise võimalust ning toetada iga noore arengut vastavalt tema isiksuslikele eripäradele ja võimetele. Sihtrühma puhul tuleb arvestada, et selles vanuseperioodis on välja kujunenud väärtussüsteemid ja püsivamad huvid. Suureneb tung iseseisvusele ja enese maksmapanekule. Erutusprotsessid on pidurdusprotsessidest tugevamad. Murdeeline on impulsiivne ja sageli kompromissitu. Suur on tung tegutsemisele ja „suurte tegude” järele. Murdeelisel laieneb tunduvalt vajaduste ja soovide ring, kuid sellega ei käi tavaliselt samavõrra kaasas nende rahuldamisvõimalused. Tärkab seksuaalhuvi. Kui murdeelise püüdlused jäävad perekonnas või koolis vajaliku tähelepanu ja tunnustuseta, siis püüab ta seda tunnustust ja tähelepanu leida mujalt, eakaaslastelt ja tänavalt. (Bachmann & Maruste 2011, lk 93)

Murdeelised on võimelised tähelepanu pöörama mõlema suhtluspoole vajaduste rahuldamisele, juhendamisel on nad suutelised mõistma koostöö, kompromissi ja vastastikuse usalduslikkuse eeliseid. Nad vajavad abi efektiivsete konfliktilahendamise strateegiate omandamisel, on võimelised mõistma, et arvukad suhted eakaalastega ei ohusta tingimata lähedast sõprussuhet. Murdeeline mõistab, et hüüdnimede kasutamine, erinevate rahvuste halvustamine ja seksuaalne ahistamine ei ole aktsepteeritavad käitumisviisid. Nad on võimelised üles näitama initsiatiivikut (juhtimisoskust) ühiste tegevuste raames ning oskavad suhelda ja korraldada ühistegevusi mõlemast soost eakaaslastega. (Saat 2004)

Lõimeleeris arvestati nende murdeea iseärasustega korraldades meeskonna- ja tutvumismänge, paaris- ja rühmatöid, rollimänge, dramatiseeringuid, eneseanalüüsi. Samuti püüti arvestada, et igas grupis on nii poisse kui tüdrukuid, nii välis-Eesti kui kodu-Eesti lapsi.

1.3. Lõimeleeri eesmärgid

Lõimeleeri idee üheks ajendiks oli Tääksi (idee autori kodukoht) koolimaja tulevikuperspektiiv.

Räägitakse, et Eesti maaelu hääbub, noored kolivad linna, uusi ettevõtteid maal on vähe, töökohad kaovad ning vajalikke teenuseid ei osutata. Väikeseid maakooles reorganiseeritakse ja suletakse õpilaste vähesuse arvu tõttu. Samas on mõnede väikeste maakoolide õpilaste vanemad märkinud, et alati ei olegi õpilaste vähesus maakoolis tingitud vaid kohalike laste arvu vähenemisest. Tihti mängivad kaasa mitmed muudki tegurid. Näiteks saavad vanemad oma lapsed kaugemasse ja suuremasse kooli lootuses, et seal omandatud haridus on parem ja konkurentsivõimelisem kui kodu lähedal asuva väikese alg- või põhikooli oma. Seega on protsess kahepoolne. Väikeste maakoolide usaldusväärsus hea hariduse garanteerimisel on elanikkonna silmis hakanud vähenema ja selle tagajärjel väheneb õpilaste arv niigi väikese õpilaste arvuga maakoolis veelgi. See toob omakorda kaasa koolide finantseerimise vähenemise alla miinimumi. Järgneb paratamatult koolide sulgemine. Koolide sulgemine on üks osa laiemast sotsiaalsest protsessist, kus vähetähtis ei ole ka elanikkonna hoiakute muutumine. Järjest enam muutub lastevanemate silmis algkooli tähendus - esimese kirjatähe omandamise kohast on saamas esimene aste lapse tulevasel karjääriredelil. Loomulikult ei saa mõne õpilasega maakooles säilitada iga hinna eest. Kuid koolide avamise ja sulgemise otsustamine ainult valla tasandil ei võimalda käsitleda haridussüsteemi ühtsena. On ilmne, et kvaliteetset haridusvõrku maal hoida on tunduvalt kallim kui linnas. Praegu võib tekkida olukord, kus rikkad vallad saavad endale lubada hästitoimivat haridusvõrku ja vaesed vallad peavad koolide elushoidmiseks kasutama äärmuslikke vahendeid või koolid üldse likvideerima. (Kirch & Naaber *s.a.*)

Lõimeleeri otsene eesmärk on välis-Eesti laste kultuurisideme hoidmine kodumaaga, kaugem nõ globaalse eestluse hoidmine, aidates kaasa ka regionaalarengule (Parts 2018). Väikeseid maakooles suletakse või muudetakse neljaklassilisteks laste sündivuse vähesuse ning perede maalt ära kolimise tõttu. Suure-Jaani vald muutis kolm oma valla üheksaklassilist kooli - Sürgavere, Kildu ja Tääksi – neljaklassiliseks (Parts 2014). Laagri üheks ajendiks oli aidata leida lisategevusi koolimajas, et maja ei jääks tühjaks ja kasutuseta ning tutvustada oma kodukohta laiemalt (Parts 2018).

Eelnevalt kirjeldatud põhimõtetest lähtuvalt püstitati Lõimeleeri tegevustele õpieesmärgid ning sõnastati vastavad õpiväljundid. Parts (2018): „Pärast laagris osalemist on noor paremini

kursis (tänapäevase) eesti keele ja noortekeele; tajub kodu-Eesti keelt ja kultuuri kui arenevaid nähtusi ning tunnetab vajadust ja soovi olla osaline; on kinnistanud oskused, mida töötubades praktiseeriti (käeline kultuuripärand) ning vastav sõnavara (mõisted, tövõtete nimetused) on tema keelekasutuses aktiveerunud; peab Eesti kultuuri põnevaks ja oluliseks osaks oma identiteedist ning omab (uusi) kodu-Eesti (kirja)sõpru; on oma isikliku suhte kodu-Eestiga toonud oma aktiivmällu (ning loodetavasti seob oma tulevikku Eestiga); tahab tulla Viljandimaale tagasi laagrisse, turistina, õpilaskodu õpilasena ja perspektiivis üliõpilasena Viljandi Kultuuriakadeemias või teistes Eesti koolides.“

1.4. Lõimeleeri ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia koostöö

Lõimeleeri idee autor Priit-Kalev Parts pöördus selle teostamiseks TÜ VKA kultuurhariduse osakonna poole, et kaasata selles osakonnas õppivad kultuurikorralduse eriala tudengid Lõimeleeri korraldusse. Läbirääkimiste tulemusena hakkasid laagri korraldusega tegelema huvijuht-loovtegevuse õpetaja õppekava õppejõud ja tudengid, kelle erialane ettevalmistus on selleks sobivam.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kodulehel on kirjas, et „kool pakub omakultuurilisele maailmavaatele tuginevat kultuuri- ja haridusalast koolitust kahel kõrgharidusastmel: rakenduskõrgharidusõpe ja magistriõpe. Kultuuriakadeemia on koht, kus üliõpilane omandab oma õpingute jooksul lisaks oma õppekava sisule palju teadmisi, oskusi ja vilumusi ka teistest kultuuriakadeemiaga seotud valdkondadest. Seda läbi koostöö, ühiste projektide, aktiivse üliõpilaselu ja tiheda omavahelise suhtluse. Lisaks õpetatakse kultuuriakadeemias igal erialal ettevõtlust.“ (Õppimine *s.a.*)

Kultuurhariduse osakonnas saab õppida kahel erialal: kultuurikorraldus ja huvijuht-loovtegevuse õpetaja. Kultuurikorralduse erialale oodatakse õppima neid, kes soovivad „omandada korraldustöö baastadmised ja tunnetuse ning vajaliku pädevuse kultuurisündmuste kavandamiseks, korraldamiseks, administreerimiseks, juhtimiseks ja elluviimiseks nii projektipõhiselt kui püsivamas organisatsioonivormis“ (Kultuurikorraldus

s.a.). Huvijuht-loovtegevuse õpetaja erialale oodatakse õppima neid, kes soovivad „omandada üldkultuurilise, kasvatusteadusliku, sotsiaalpedagoogilise, korraldustöölase, noorsootöölase ja loovtegevuste juhendamise alaseid teadmisi; lisaks põhiõppele saab spetsialiseeruda kas loovusõppe või tegevusõppe suunale. Loovusõppe sisaldab mitmesuguseid loovtegevusi ning rakendusteatrit, tegevusõppe seikluskasvatust ning mudeldusmängude alast ettevalmistust.“ (Huvijuht-loovtegevuse õpetaja *s.a.*) TÜ VKA huvijuht-loovtegevuse õppekava tudengid, kes on läbinud aine „Laagritöö“, on omandanud järgnevad õpiväljundid (Huvijuht-loovtegevuse õpetaja õppekava 2018):

- teab tervisekaitse ja päästealaseid nõudeid, kasvataja õigusi ja kohustusi;
- tunneb valdkonnaga seotud seadusandlust;
- oskab hinnata ohtlikku olukorda ja anda esmaabi;
- oskab vastavalt eesmärgile koostada laagri programmi, tegevus- ja päevakava;
- tunneb laste ealisi iseärasusi ja oskab märgata laste vajadusi;
- teab grupijuhtimise põhimõtteid ja oskab planeerida erinevaid tegevusi ja mängu;
- oskab töötada grupis, tunneb ära konstruktiivsed konfliktide lahendamise viisid.

Lõimeleeri töötubade juhendajad olid TÜ VKA rahvusliku käsitöö osakonna tudengid, õppejõud ja vilistlased. Rahvusliku käsitöö osakonnas (RKO) on „võimalik omandada rakenduslikku kõrgharidust eesti rahvusliku tekstiili, ehituse ja metallitöö erialal. Osakonna missiooniks on kultuuriprotsessis osaledes esindada paikkondlikku ja rahvuslikku traditsiooni ning identiteeti tugevdavaid ja taasloovaid väärtusi.“ (Rahvusliku käsitöö osakond *s.a.*)

Priit-Kalev Parts leidis, et TÜ VKA toel on kõige parem algetada Lõimeleeri, kuna seal töötavad õppejõud on rahvusliku käsitöö, kultuurhariduse ja pärimusmuusika valdkonnaga kursis ning tihedalt seotud. Koolis õppivad kultuurhariduse osakonna üliõpilased saavad Lõimeleeri korraldamisega praktiseerida oma korraldamise oskust ning olla laagris kasvatajad pärast laagrikasvataja osakutse tunnistuse saamist.

TÜ VKA sobis Lõimeleeri partneriks ka seetõttu, et kooli missiooniks on „teadus-, kunsti- ja tehnoloogiavaldkondi lõimiva kõrghariduse kaudu tagada omakultuurikeskselt mõtleva ja loovharitlaskonna järjekestvus Eesti ühiskonnas. Visioon aastaks 2022 - Viljandi

Kultuuriakadeemia on Tartu Ülikooli üksusena rahvusvaheliselt tunnustatud pärimuskultuuri edendaja, omakultuuri kontseptsiooni kandja, regionaalne haridus-, loome- ja arenduskeskus ning arvamuslimiit Eestis ühiskonnas.“ (TÜ VKA arengukava 2016)

Viljandi Kultuuriakadeemial on omakultuuri teesid, milles oma tegevuses juhindub. Omakultuuri teesidest, millest tooksin välja need, mis ühtivad Lõimeleeri kontseptsiooniga (Omakultuuri teesid *s.a.*):

- paikkondlik jätkusuutlik toimetamine – et igale piirkonnale omane kultuur ja elu säiliks;
- pärimuse loov rakendamine – kohaliku aegruumiliselt minevikulise tundmaõppimine, tundmine ja mõtestamine kaasajas;
- Eesti kultuuri tundmine ja integreerimine - sisuline huvitumine eestimaise eluga seotud olnud ja seotud olevatest erinevatest etnilistest, sotsiaalsetest, paikkondlikest ja ajastulistest kultuurikondadest;
- avatus lävimiseks teiste kultuuridega – võime olla kompleksivabas dialoogis teiste maailmas toimivate elutervete ja elusäästlike (pärimus-)kultuuridega;
- globaalkultuuri kurnamine ja kodustamine – võime filtreerivalt ja valivalt ümber käia näo ja juurteta massikultuuri tulvaga sellest endale kasulikku ja vajaminevat välja selekteerides.

Lõimeleeri ja TÜ VKA eesmärgid ühtivad minevikus toimunud sündmuste teadmise, pärimuskultuuri, eesti keele ja kultuuri säilimise valdkondades. Mõlemad peavad oluliseks tutvumist teiste kultuuridega ning paikkondadele iseloomuliku kultuuri säilimist.

1.5. Esimene Lõimeleer Tääksis 2016. aastal

Käesolevas alapeatükis annan ülevaate esimesest Lõimeleerist, selle korraldusest ja programmist. Kirjeldan meeskonda, juhataja ja kasvatajate tööülesandeid.

Esimene Lõimeleer toimus 24.-30. juulil 2016. aastal Tääksis Viljandimaal. Lõimeleeri ettevalmistavas meeskonnas olid idee autor Priit-Kalev Parts ja Mari-Liis Hendrikson

(Helsingi linna Vantaa koolide eesti keele õpetaja, Eestikeelse Hariduse Seltsi esindaja). Lõimeleeri idee edasiarendajate hulka kuulusid mitmed Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurhariduse osakonna töötajad – Allan Kährik, Ülle Roomets, Piret Eit, Aurika Komsaare, Lii Araste (Parts 2018).

2016. aasta osalejate sihtgrupi valiku Soomest tingis motiveeritud koostööpartneri olemasolu, nimelt Soomes tegutsevaid eesti keele õpetajaid ühendava Emakeelse Hariduse Seltsi huvi algatuse vastu. Eelküsitluse andmetel (viidud läbi detsembris 2015) soovisid osade lastega kaasa tulla ka nende vanemad, seega ühiskondlik tellimus oli reaalne. (Parts 2018)

Lõimeleeri tegevuste läbiviimiseks kasutati Tääksi koolimaja, spordiklubi ja maastikke. Priit-Kalev Parts (2018): „Plaanis oli muuta laager iga-aastaseks ning antud laagri kui pilootprojekti põhjal välja töötada välis-Eesti diasporaa, ennekõike noorte kodu-Eesti kultuuriellu kaasamise vorme (näiteks välis-Eesti laste õpilaskodu Tääksi koolis, regulaarne õpilasvahetus, segaperekondade keele- ja kultuurilaagrid). Esimest laagrit kasutati muuhulgas vastava nõudluse täpsemaks kaardistamiseks küsitluste ja vahetute vestluste teel.“

Meeskonnaga pandi paika laagri täpsem kontseptsioon, koostati eelarve, võeti hinnapakkumisi, kirjutati rahastustaotlusi, tehti reklaami. Eelarve on nähtav lisas (Lisa 2).

Lõimeleeri rahastamiseks kirjutati rahastustaotlusi:

- Rahvuskaaslaste programm - programmiga toetatakse välismaal elavaid eestlasi, pakkudes neile tuge eesti keele oskuse säilitamisel, eesti rahvuskultuuri ja identiteedi hoidmisel ning võimalikul tagasipöördumisel Eestisse (Haridus- ja Teadusministeerium *s.a.*).
- Eesti Kultuurkapitalile kirjutati kaks rahataotlust, ühe veebruaris 2016. aastal ja teise mais 2016. aastal. Projektitoetuste eesmärk on kaunite kunstide, rahvakultuuri ning spordi edendamise, tutvustamise, populariseerimise ning kultuuripärandi säilitamise ja mälestuste jäädvustamise toetamine (Eesti Kultuurkapital *s.a.*). Esimesele taotlusele saadi negatiivne vastus, teisele aga positiivne.

Lõimeleeri sponsoreerisid Tääksi Spordiakadeemia, kes andis tasuta kasutamiseks oma ruumid (võimla, õpilaskodu) ning Suure-Jaani vald, kes tegi Tääksi Kooli ruumide kasutamise hinnas allahindlust.

Lõimeleeri reklaamiti nii kodu- kui ka välismaal. Info saadeti välismaal asuvatesse eesti koolidesse ning eesti seltsidesse. Laagrit reklaamiti Viljandi Kultuuriakadeemia kodulehel ning läbi sotsiaalmeedia (Facebook). Ajaleht “Sakala” kirjutas Lõimeleerist tutvustava artikli (Priks 2016). Lõimeleerile tehti reklaami ja ühtlasi sooviti toetust Hooandjas (Hooandja 2016). Anti intervjuu Austraalia raadiole (Lõhmus-Erg 2016). Parts (2018): “Tegin hiiglapika listi, peamiselt Eesti Instituudi kodulehe põhjal, aga sirvisin ka hästi palju saatkondade kodulehti. Kasutasin igat võimalust oma ideest rääkida välis-Eesti õpetajatele, näiteks ühel nende külaskäigul Viljandi Kultuuriakadeemiasse.”

1.5.1. Lõimeleeri programm

Lõimeleeri nädalakava koostati vastavalt laagriprogrammi koostamise juhendile (Talvoja jt. 2005, lk 112), kus on öeldud, et programmi koostab laagri juhataja või projektijuht, kes jagab kasvatajatele nädalagraafiku, kuhu on eelnevalt märgitud söögiajad ning ühisüritused; ülejäänud lahtrid täidavad kasvatajad. Juhendis on kirjas, et pärast äratust ja hommikusööki võiksid toimuda 1,5 tundi planeeritud tegevusi ning pärast seda 1,5 tundi kasvatajate poolt korraldatud tegevusi. Pärast lõunasööki võiks olla „vaikne tund“, mille ajal osalejad saaksid puhata. Enne õhtuseid ühisüritusi ja õhtusööki võiks kavas olla kas kasvatajate või juhataja poolt organiseeritud tegevused. Õhtune tegevus võiks olla kogu laagrilisi ühendav tegevus. Lõimeleeri nädalakava lisatud tööle (Lisa 3).

Töötube ja tegevusi viisid läbi kultuurhariduse, pärimusmuusika ja rahvusliku käsitöö taustaga spetsialistid.

Esimeses Lõimeleeris toimusid järgmised töötoad:

- puu- ja tohutöö – Andres ja Imbi Rattasepp (Valga Muuseum ja Palupera Käsitöökoda);

- traditsioonilised tekstiilitehnikad, rahvuslike motiivide kasutamine kaasaegses rõivastuses – Astri Kaljus (Lossi gild MTÜ);
- pilli- ja lauluõpe – Merili Madissoo (Valga Muuseum);
- ehete valmistamine – Indrek Ikkonen (Ynno OÜ);
- rahvajutud – Piret Päär (FIE);
- loogarakendi osad, nimetused, rakendamine, hoburakendi juhtimine – Priit-Kalev Parts (TÜ VKA).

Töötubadesse jaotamine käis vanuse järgi: 7-10 aastased (8 last), 11-12 aastased (7 last) ja 13-16 aastased (8 last). Lisaks töötubadele toimus kahes vanuserühmas (7-12 aastased ja 13-16 aastased) igapäevaselt TÜ VKA õppejõu Aurika Komsaare juhendamisel eesti keele ja kultuuri õpe.

Sportlike tegevustena toimusid:

- rahvalikud tantsud – ansambel Kiiora (Hõimuhelü MTÜ);
- maastikumäng Lõhavere linnus – kohaliku pärimuse tutvustamine – Christi Lõhmus-Erg;
- sportmängud: võrkpall, jalgpall, korvpall – kõik kasvatajad;
- meeskonnamängud – kõik kasvatajad.

1.5.2. Personali ülesanded

Lõimeleeri personali hulka kuulusid projektijuht, laagri juhataja, kasvatajad, töötubade juhendajad ja kokk.

Esimese Lõimeleeri ettevalmistustes langes suur koormus idee autor Priit-Kalev Partsile. Tema juhtis korraldusmeeskonna kokkusaamisi, koostas memod, töötas läbi erinevate võimalike rahastusallikate info, pidas läbirääkimisi Tääksi omavalitsusametnike ja asutuse juhtidega. Tema ülesanne oli ka korralduse ajakava seire ja korralduslikud küsimused TÜ VKA personaliga.

Projektijuhi ülesandeks oli lõpliku programmi kokkupanek, registreerimisvormi (Lisa 4), omavastutuse kohustuse vormi (Lisa 5) ja meelespea, mida Lõimeleeri kaasa võtta (Lisa 6) koostamine. Lisaks koordineerida laste registreerimist, suhelda lastevanematega, kasvatajate leidmine ja instrueerimine.

Laagri juhatajale ja kasvatajatele on esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kindlad kvalifikatsiooni- ja kompetentsusnõuded, mis on kirjeldatud alapeatükis 1.1. Neid nõudeid arvestati ka Lõimeleeri juhataja ja kasvatajate puhul. Lõimeleeri juhataja ja kasvatajatena kavandati võimaldada praktiseerimist TÜ VKA tudengitel, kes on läbinud laagritöö aine ning sooritanud laagrikasvataja kutseeksami ning omama vastavat osakutse tunnistust – enamasti II kursuse huvijuht-loovtegevuse õpetaja tudengid, sest õppekava kohaselt on neil kohustus läbida laagrikasvataja praktika, soovitatult II õppeaasta järgsel suvel.

Lõimeleeri kasvatajateks olid viis TÜ VKA huvijuht-loovtegevuse õpetaja II kursuse tudengit, kes sooritasid laagripraktikat ning kes olid ise avaldanud soovi seda teha Lõimeleeris. Kasvatajad kogunesid Tääksi Lõimeleerile eelneval päeval, et teha vajalikud ettevalmistused enne laste tulekut. Selle ühe päeva jooksul koristati ära õpilaskodu, mis oli äsja tühjaks jäänud klassiruumidesse rajatud, jagati vooditele pesu ja tekid-padjad ning pandi valmis tegevusteks vajalikud vahendid. Räägiti läbi Lõimeleeri programm ning igaühe kohustused.

Tubadesse jaotati lapsed nii, et enam-vähem ühevanuselised oleksid ühes toas, jälgiti, et poisid ja tüdrukud oleksid eraldi ning võimalusel oleks igas toas vähemalt üks laps välismaalt ja üks laps Eestist. Igale toale määrati kasvataja. Kasvataja ülesandeks oli oma rühmas olevate noorte järele vaadata – et kõik oleksid õigel ajal õiges kohas, et kõik ärkaksid hommikul üles, et nad pestud ja söönuks saaksid ning võtaksid maksimaalselt tegevustest osa. Kasvatajate ülesanneteks oli noorte vaimse ja füüsilise heaolu eest vastutamine ja hoolitsemine (sh head suhted grupis, esmane esmaabi jne), meeskondlike/vaba aja mängude ja tegevuste ettevalmistamine ja läbiviimine ning refleksiooni läbiviimine oma grupiga igal õhtul ja Lõimeleeri lõpus. Iga kasvataja pidi oma rühmaga ette valmistama ka ühe etteaste, millega Lõimeleeri lõpupeol esineda (laul, tants, luuletus vms.). Lisaks eelnevale koristati ka kordamööda koolimaja koridore, wc-sid ja dušširuumi. Laste vaba aega sisustati üheskoos

meeskonnamänge ja sportlikke tegevusi läbi viies. Üheskoos käidi ujumas ja poes. Kasvatajad olid abiks ka töötubades, et tagada kord ning aidata juhendajat.

Osalejatega puutusid lisaks kasvatajatele kõige enam kokku töötubade juhendajad. Töötubade juhendajate ülesanne oli läbi viia oma töötuba ja juhendada osalejaid, kinni pidada töötoaks ette antud ajast ning puhkepausidest. Töötoa toimumise alguses andis juhendaja ülevaate kasutatavatest materjalidest, töövõtetest ja ohutusest.

Lõimeleeri programmis püüti tasakaalus hoida keele, kultuuri, käelise tegevuse ja kehalise aktiivsuse suhet. Kultuurilise osa külalisesinejateks olid Lõimeleeris Piret Päär, kes rääkis kahel õhtul huvitavaid rahvajutte ning ansambel Kiiora, kes kahel õhtul õpetas setu tantse, tutvustas rahvapille ja laulis erinevate rahvaste laule.

Lõimeleeri muu personal oli kokk, tänu kellele sai süüa maitsvaid toite süüa viis korda päevas – hommiku-, lõuna- ja õhtusöök ning kaks vahepala. Toitlustamine toimus Tääksi kooli sööklas, kus valmis ka toit. Toidu valmistamisel kasutati osaliselt kohalike talunike tooteid.

1.5.3. Esimese Lõimeleeri kokkuvõte

Esimeses Lõimeleeris Tääksis osales 23 noort vanuses 7-16 eluaastat (10 tüdrukut ja 13 poissi). 13 noort olid pärit Eestist, 10 noort aga välismaalt – Norrast, Soomest, Šveitsist, Hispaaniast, Saksamaalt ja Ameerika Ühendriikidest.

Lõimeleeris osalenud lapsed said endale uusi sõpru, tutvusid eesti kultuuri ja keelega, omandasid töötubades õpetatud oskusi ning õppisid üheskoos läbi mängu meeskonnatööd tegema. Lõimeleeri viimasel päeval toimunud vestlusringist selgus, et osalejad jäid Lõimeleeriga rahule. Umbes pooled olid veendunud, et tulevad järgmisel aastal jälle.

Lõimeleeris olid kvalifitseeritud kasvatajad, oma ala asjatundjad käsitööspsialistid ning rahvakultuuri ja -keele tundjad, kes oma oskusi ning teadmisi oskuslikult lastele edasi andsid.

Lõimeleerist ilmus ajalehes „Sakala” artikkel (Baum 2016), kus lapsed räägivad oma tegemistest. Lõimeleeri külastas veel ka TV3 reporter, et tutvustada Lõimeleeri „Seitsmestes uudistes”.

Lõimeleeri idee autor Priit-Kalev Parts jäi esimese Lõimeleeri sisulise osaga väga rahule. Parts (2018): “Laste ja kasvatajate tagasiside oli ju hiilgav. Ka rahaliselt jäime plussi.” Korralduslik-administratiivselt idee autor aga rahule ei jäänud, kuna tunnetas suurt vastuseisu, usaldamatust ja vastutöötamist TÜ VKA tugistruktuuris (Parts 2018). Tänapäevaks on loodud MTÜ Lõimeleer, mis haldab Lõimeleer korraldamist. Tulevikus sooviks Priit-Kalev Parts jääda pigem Lõimeleeri nõuandvaks isikuks ja miks mitte ka hobutöö töötoa juhendajaks. Parts (2018): “Nii vanemlike tundeid mul Lõimeleeri suhtes ikka on, et kui midagi viltu läheb või tähtajad kukuvad, siis sekkun järeleandmatult.”

Olin saadud kogemusest Lõimeleeri suhtes positiivselt meelestatud ning seetõttu andsin oma nõusoleku olla 2017. aasta Lõimeleeri korraldusmeeskonnas.

2. ABJA LÕIMELEER

Minu lõputöö on Abja Lõimeleeri ettevalmistamine ja läbiviimine.

2017. aastal toimus Lõimeleer kahes kohas korraga: Tääksis ja Abja-Paluojaal. Mina olin Abja Lõimeleeri ettevalmistaja ja juhataja. Lõimeleer oli kuuapäevane, toimus 24.-29. juulil.

Käesolevas peatükis annan ülevaate Abja Lõimeleeri eesmärkidest ja ettevalmistusprotsessist ning programmist. Samuti kirjeldan ja analüüsin meeskonna moodustamist ning juhtimise protsessi enne Lõimeleeri ning Lõimeleeri läbiviimise ajal. Annan ülevaate meeskonnatöö toimimisest ning kirjeldan kasvatajate tööülesandeid.

Lõimeleer on pärimuskultuuri ja keelelaager, suunatud välismaal elavatele eesti lastele, vanuses 10–16 aastat. Lõimeleeri üldised eesmärgid kehtisid ka Abjas, keskendudes Mulgi kultuuri eripäradele. Abja Lõimeleeri eesmärgid: „Tõsta osalejate teadlikkust mulgi kultuuripärandist; väärtustada ja tutvustada Mulgimaale omast elulaadi, tavasid ja kombeid, oskusi ning keelelist eripära. Abja Lõimeleeri õpiväljundid: suurenenud on üldine teadlikkus Mulgi kultuurist, seda tutvustatakse Eesti teistes piirkondades ja välismaal ning suureneb kultuuriturismi osakaal; noored tunnevad ennast Mulgi kultuuri ja keele kandjatena.“
(Rahvakultuuri Keskus *s.a.*)

2.1. Lõimeleeri ettevalmistused

Abja Lõimeleeri ettevalmistamise meeskonda kuulusid Lõimeleeri idee autor Priit-Kalev Parts, TÜ VKA kultuurhariduse osakonna projektijuht Anett Männiste, kultuurhariduse osakonna õppejõud Piret Eit, Ülle Roomets ja Allan Kährik ning mina.

Lõimeleeri rahastamiseks kirjutati rahastustaotlusi:

- Rahvakultuuri Keskusele - programmi eesmärgiks on väärtustada ja taaselustada Mulgimaale omast elulaadi, tavasid ja kombeid, oskusi ning keelelist eripära, mis on erinevatele inimrühmadele nende igapäevaelu ja identiteedi osana omased ja olulised (Rahvakultuuri Keskus *s.a.*);
- Eesti Kultuurkapitalile;
- Rahvuskaaslaste programmi;
- Hasartmängumaksu Nõukogule - Hasartmängumaksu Nõukogu prioriteediks on järelkasvuprojektid, mis on suunatud laste ja noorte kultuuritegevuse edendamiseks. Projektid, mis suurendavad kultuurist osasaamise ja kultuuris osalemise võimalusi piirkondades, kus kultuurisündmuste valik on piiratum, ning sihtgruppides, kellel ligipääs kultuurile on raskendatud. (Hasartmängumaksu Nõukogu *s.a.*).

Rahastuse said kõik eelpool nimetatud taotlused.

Koostöös MTÜ Abja Noored kirjutasin rahastustaotluse ka SA Archimedes Erasmus+: Euroopa Noored taotlusprogrammi. Projekti kirjutamist nõustas ka TÜVKA õppejõud Piret Eit. Projekt sai hindamiskomisjonilt 100 punktist 71 punkti, kuid kahjuks taotlust ei rahuldatud. Projekti mittetoetamise otsus tulenes eelarvepiirangust ning projektitaotlusele tehtud eksperthinnangust, mis leidis, et projekti eesmärgid olid sõnastatud laialivalguvalt ning ei olnud mõõdetavuse mõttes konkreetsed.

Lõimeleeri osalustasu tasuti lastevanemate poolt. Lõimeleeri sponsoreerisid Abja vald (praeguse Mulgi valla osa), kes tegi soodustust majutuskuludelt ning Abja Gümnaasium, kes andis tasuta kasutamiseks kooli ruumid, kus igapäevaselt toimusid erinevad töötoad. Abja

Lõimeleeri eelarve on nähtav lisas (Lisa 7). Suurimad kululiigid olid toitlustamine ja töötoad (materjal, juhendaja tasu).

Lõimeleeri töötoad toimusid Abja Gümnaasiumi klassiruumides ning ööbimine Abja Gümnaasiumi õpilaskodus. Kokkulepped sõlmiti 2016. aasta sügisel. Abja Gümnaasiumis kasutasime nelja klassiruumi, kus olid olemas arvuti ja projektor ning piisavalt ruumi, et läbi viia erinevaid tegevusi. Abja Gümnaasiumi õpilaskodu on kahekorruseline maja ning mahutab korraga 60 inimest. Meie käsutuses oli õpilaskodu teine korrus, kus oli ööbimiseks kolme- ja neljakohalised toad ning puhkamiseks ja vaba aja veetmiseks puhkenurk ja köök. Kahe toa peale oli eraldi wc ning dušširuum. Voodipesu ja käterätikud olid õpilaskodus olemas ning majutuse hinna sees.

Lõimeleeri reklaamisime peamiselt läbi sotsiaalmeedia (Facebook), Viljandi Kultuuriakadeemia kodulehel, reklaam oli üleval Eesti Sündmuste Teejuhi kodulehel (Eesti Sündmuste Teejuht *s.a.*). Lõimeleeri toimumisest ilmus artikkel ajalehes "Sakala" (Luik 2017). Samuti saatsime info Lõimeleeri kohta välismaal asuvatesse eesti koolidesse ja eesti seltsidesse. Info levis ka eelmisel aastal osalenud noorte kaudu, kes soovitasid ja kutsusid Lõimeleeri oma sõpru (Lisa 8).

2.2. Lõimeleeri programm

Lõimeleeri programmi põhimõtted ning põhistruktuur töötati välja esimeses Lõimeleeris ning Abja Lõimeleeri korraldades sellest programmist ka lähtusin. Abja Lõimeleeri (aga ka Tääksi) nädalakavaga (programmiga) tegelesin oma eelneva kogemuse tõttu peamiselt mina (Lisa 9), abiks olid ka projektijuht Anett Männiste ja II kursuse huvijuht-loovtegevuse õppekava tudeng Iti-Jantra Metsamaa, kes oli Tääksi Lõimeleeri juhataja.

Lõimeleeri programmi aktiivse õppimise ja osalemise osa moodustasid töötoad, mida oli kokku kaheksa. Töötubadeks oli planeeritud igapäevaselt 1,5 kuni 3 tundi. Tänu esimesel aastal saadud töötubade (hobutööd, etete valmistamise töötuba) juhendajate kontaktidele, sain

ühendust samade juhendajatega, kes olid nõus tulema Lõimeleeri neid töötube läbi viima. Lõimeleeri idee autorilt sain tuletegemise töötoa juhendaja kontakti. Lisaks võtsin ühendust kohalike (Mulgimaa) ettevõtjate, õpetajate ja MTÜdega, kes oleksid nõus Abja Lõimeleeris mõnda töötuba läbi viima.

Abja Lõimeleeris olid järgmised õpitoad: mulgi keele õpituba ning eesti keele ja kultuuri õpituba, mulgi korbi ja mulgi pudru valmistamise töötuba, hobutööd, tuletegemine muistsel moel, ehete valmistamise töötuba, viltimise töötuba, 6-keelse kandle töötuba.

Töötubade kirjeldused:

1. Keele ja kultuuri õpe (juhendaja Kadri Kalm - Abja Gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse ning inglise keele õpetaja) - keele aktiivõpe, töötubades õpitud sõnavara kinnistamine mängulise portfoolio vormis. Antud töötuba toimus neljal päeval, iga kord 1,5 tundi, kokku 6 tundi.

2. Mulgi keele ja kultuuri õpituba (juhendaja Alli Laande - lõpetanud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurikorralduse eriala; Mulgimaa kultuuri, traditsioonide ja pärimuse tutvustaja ja edendaja; mulgi keele õpetaja; erinevate mulgikeelsete raamatute ja paljude trükiste autor (nt. mulgi–eesti praktilise sõnaraamatu üks koostaja ja Suure Mulgi sõnaraamatu koostamise töörühma juht; „Mulgi laste laulu- ja mänguvihik“; mulgikeelne kõnelemisraamat „Kärt ja Märt reisu pääl“); Mulgimaa Uhkus 2016) - mulgi keele ja kultuuri tutvustus.

3. Mulgi korbi ja mulgu pudru valmistamise töötuba – Mulgi Ukuvakk (MTÜ; mulgi kultuuri edasikandja; näituste ja koolituste korraldaja).

4. Hobutööd – Priit-Kalev Parts (Lõimeleeri idee autor, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia dotsent; filosoofiadoktor) – hobuse tutvustus, loogarakendi kokkupanek, hobuse juhtimine, vankriga sõit.

5. Tuletegemine muistsel moel – Karmo Kiilmann (pärandikoolitaja, muinassepp) – erinevad ürg- ja muinasaegsed, kuid ka uuemad tuletegemise viisid, tuleohutus.

6. Ehte töötuba – OÜ Ynno, Indrek Ikkonen (lõpetanud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö eriala, ehtekunstnik) – ehtekunsti töövahendite tutvustus, praktilise tööna sõrmuse valmistamine.

7. Viltimise töötuba - Mulgi Ukuvakk – kõige vanema kanga valmistamise viisi õpituba, kus luuakse tasapinnalisi ja/või kolmemõõtmelisi esemeid.

8. Kuue-keelise kandle õpituba – Kerttu Kukka (koorijuht, Abja Muusikakooli õpetaja) – kandle, kui kõige vanema Eesti pilli tutvustus, mängimise võtted; lihtsamate lugude õppimine.

Sportlikud ja füüsiliselt aktiivsed tegevused viidi läbi enne või pärast töötube. Läbiviijateks olid laagri juhataja ja kasvatajad. Eesmärk oli tutvustada laagrilistele Eesti rahvalikke tantse ja mänge, pakkuda võimalust lustimiseks ja sisustada vaba aega:

- rahvalikud tantsud ja mängud;
- maastikumäng;
- sportmängud: võrkpall, jalgpall, korvpall;
- meeskonnamängud;
- hommikujooga - Mari Kahu (Abja Gümnaasiumi kehalise kasvatusõpetaja).

Jutuõhtu Piret Pääriga pakkus laagrilistele võimaluse kuulata eesti rahvajutte ja pärimuslugusid.

Viimasel päeval toimus kahe Mulgimaa ettevõtte külastust, ringreis Mulgimaa pere-ettevõtetes (Pajumäe talu, Tammiku talu). Eesmärgiks oli tutvustada ettevõtteid, kes oma tegevusega on andnud panuse Mulgimaa heaks.

Esimesena käisime Pajumäe talus, mis tegeleb piimatoodete tootmisega, on saanud tiitli “Eesti Parim Talutoit” 2016. aastal (Pajumäe talu *s.a.*). Meile tehti ringkäik lehmalaudas, räägiti, kuidas loomade eest hoolitsetakse ja lapsed said loomadele pai teha. Saime degusteerida kõiki tooteid, mida Pajumäe talu toodab: toorpiim, erinevate maitsetega jogurtid ja

kohupiimakreemid, juustud. Soovijad said lemmiktooted endale tasuta kaasa. Teisena külastasime Tammiku talu, mis tegeleb mee tootmisega. Mesila peremees rääkis lastele, kuidas mesilased elavad ja tegutsevad ning kuidas mett saadakse. Julgemad noored said lähedalt näha mesitaru ja mesilasi. Meile pakuti meega saia ja piima.

Eelviimasel päeval korraldasime koostöös teiste kasvatajatega Abja Gümnaasiumi ümber maastikumängu. Eelmisel aastal toimunud maastikumäng Lõhavere linnamäel meeldis lastele väga ning seetõttu otsustasime ka sellel aastal maastikumängu korraldada.

Iga kasvataja pidi välja mõtlema ühe kontrollpunkti ja selle ka läbi viima. Maastikumängu ühte kontrollpunkti tulid appi TÜ VKA õppejõud Marju Mäger ja üliõpilane Ellen Saron. Maastikumängu käigus liiguti ülesandeid lahendades maastikul. Mängus oli omavahelisele suhtlusele, lahenduste otsimisele, usaldusele ja koostööle põhinevaid ülesandeid. Meeskonnaliikmed läbisid raja koos, orienteerudes kaardi järgi. Erinevates kontrollpunktides oli neil võimalus ülesandeid lahendades saada uusi teadmisi ja rakendada loovust. Osalejad julgustasid ja abistasid üksteist kõikides punktides. Maastikumängus osalejad said uusi teadmisi ja kogemusi, arendasid meeskonnatööoskust ning said looduses liikuda. Leian, et maastikumängu käigus tehtud tegevused võimaldasid kõigil osalejatel kogeda eduelamust ning positiivseid emotsioone.

Lõpuõhtu toimus meil Tammiku talus. Algselt see meil niimoodi planeeritud ei olnud, kuid Lõimeleeri jooksul koos kasvatajatega otsustasime me nii teha. Tammiku talus esinesid noored kasvatajate juhendamisel ette valmistatud kavadega. Lisaks mängisime mõned meeskonnamängud, lasime lastel koerte ja kassidega mängida ning niisama joosta ja puude otsas turnida (meie valvsa pilgu all). Talu peremees pakkus lastele mee-saia ja piima. Paljud välismaa noored ei olnud enne mett söönud ning neile see väga maitstes. Meie lõpuõhtule tulid ka mõned kohalike laste vanemad ja sugulased, et osa saada laste esinemisest.

2.3. Meeskonna moodustamine

Meeskond on hästi moodustatud ja efektiivselt töötav grupp (Türk 2001, lk 164). Meeskonna loomine on protsess, mille käigus kujundatakse projekti läbiviimiseks vajalik inimressurss (Türk 1999, lk 13). Abja Lõimeleeri meeskonda hulka kuulusid laagri juhataja, kasvatajad, töötubade juhendajad, külalisesinejad ning muu personal (kokad, koristaja).

Laagriliste esmaste vajaduste rahuldamise eest hoolitsesid kokad ja koristaja. Toitu valmistasid Abja Gümnaasiumi kokad, kellega eelnevalt leppisime kokku toidukordade arvus ja menüüs. Võttes õppust eelmise aasta kogemustest, kus kasvatajad tegelesid ruumide koristamisega, tegelesid selles laagris koristustöödega Abja õpilaskodu ja gümnaasiumi koristaja, et mitte panna kasvatajatele lisakohustust ruumide korrashoiu tagamisel.

Lõimeleeris osalejatega tegutsesid igapäevaselt kasvatajad ja töötubade juhendajad. Töötubade juhendajateks tegin ettepaneku hakata eelmisel aastal edukalt toimunud töötubade juhendajatele. Tuletegemise töötoa juhendaja kontakti sain Priit-Kalev Partsilt. Lisaks kohalikku kultuuri tutvustavad meistrid, kelle leidsin isiklike kontaktide kaudu. Nendeks olid MTÜ Mulgi Ukuvakk, kus toimusid mulgi pudru ja korbi valmistamise töötuba ning viltimine; Alli Laande, kes viis läbi mulgi keele ja kultuuri õpituba; Kadri Kalm, kes õpetas laagrilistele eesti keelt ja kultuuri ning Kerttu Kukka, kelle töötoas sai õppida mängima 6-keelset kannelt. Nende kõigi ülesandeks oli töötubade juhendamine, vastavate tegevuste ja töövõtete õpetamine, tööohutuse tagamine ja sotsiaalselt toetava õhustiku loomine.

Minul kui programmijuhil ja juhatajal tuli eelnevalt kõikidelt töötubade juhendajatelt võtta hinnapakkumised ning sõlmida nendega eelkokkulepped töötubade läbiviimiseks. Pärast töötoa läbiviimist esitasid nad mulle arve, mille saatsin edasi projektijuhile.

Lisaks töötubade juhendajatele oli vaja leida laagrikasvatajad. Laagri juhatajale ja kasvatajatele on esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kindlad kvalifikatsiooni- ja kompetentsusnõuded, mis on kirjeldatud töö alapeatükis 1.1.

Lõimeleeri ideed arendades kavandati sellest kujundada praktikakoht huvijuht-loovtegevuse õppekava tudengitele. Viljandi Kultuuriakadeemia „Laagritöö“ aine õppejõud Piret Eit tegi mulle ettepaneku minna tutvustama Lõimeleeri huvijuht-loovtegevuse õpetajate II kursuse üliõpilastele, kellel õppekava kohaselt vaja läbida „Laagritöö“ aine. Käisin Lõimeleeri tutvustamas avatud ülikooli tudengitele, päevaõppe tudengitele tutvustas Lõimeleeri õppejõud ise. Abja Lõimeleeri vastu tundsid huvi kaks huvijuht-loovtegevuse üliõpilast (üks avatud ülikooli ja teine päevaõppe tudeng) ning üks tantsukunsti eriala üliõpilane. Kõik kolm olid eelnevalt läbinud laagritöö ainekursuse ning sooritanud laagrikasvataja kutseksami.

Kolm kasvatajat moodustasid koos minuga Abja Lõimeleeri korralduse tuumikmeeskonna. Tuumikmeeskonna otseseks ülesandeks oli tagada laagris noorte turvalisus, märgata ja lahendada konfliktsituatsioone, noortega suhtlemine ja vajadusel nende motiveerimine. Lisaks tuli sisustada laagriliste vaba aeg erinevate tegevustega: mängud, draama, meisterdamine jne.

Koduse eeltööna oli iga kasvataja eelnevalt kirja pannud mängud ja muud tegevused (näiteks meisterdamine, lühinäidendi õppimine), millega laste vaba aega sisustada. Ühe kasvataja huvialaks oli trikirattasõit, teisele meeldis draama ja laulmine, kolmas huvitus tantsimisest. Minu huvialadeks on aiandus, rahvatants ja lugemine. Leian, et tänu erinevatele huvialadele saime laagrilastele erinevaid tegevusi pakkuda. Vabadel hetkedel said laagrilised minna sõitma trikirattaga Abja Skateparki, laulda rahvalaule ning tantsida.

2.4. Meeskonna juhtimine

Minu ülesandeks oli juhtida meeskonda, kes viib läbi Abja Lõimeleeri. Meeskonda kuulus kokku 18 inimest. Abja Lõimeleeri meeskond koosnes erinevate elualade esindajatest, eri vanuses ning erineva temperamendiga inimestest. Kõik töötubade juhendajad olid oma ala spetsialistid.

Meeskonna juhtimine seisneb organiseerimises ja inimeste motiveerimises ühiste eesmärkide saavutamise nimel tööd tegema (Heller 2003, lk 167). Juht peab olema meeskonnaliikmete

kohtlemisel avatud ja erapooletu (Heller 2000, lk 20). Kogu Abja Lõimeleeri meeskonna ühine eesmärk oli korraldada ja sisustada erinevate töötubade ja tegevustega Lõimeleer, millest võtavad osa välismaal elavad eesti noored ja kohalikud Abja valla (praeguse Mulgi valla osa) noored.

Kaasasin Lõimeleeri ettevalmistamise protsessi ka kasvatajad, kes said kaasa rääkida laagri programmi ülesehituses. Nad pidid eelnevalt ette valmistama mõned mängud ja tegevused, mida nad laagris lastega tegema hakkavad. Kasvatajate tagasiside põhjal jäid ka nemad nii laagri kui ka minu tööga rahule.

Meeskonna juhina pidin tunnetama tuumikgrupi kujunemist ja oskama ette näha ning olema valmis grupi arenguprotsessiks. Kõigil inimestel on erinevad väärtused, väärtushinnangud ja tõekspidamised, seetõttu võib meeskonnatöös ette tulla erimeelsusi.

Kõik meeskonnad muutuvad ja arenevad oma tegevusaja jooksul. Meeskond teeb oma arengus läbi neli arengustaadiumi (Alas 2004, lk 129):

- mittearenenud meeskond - orienteeritus juhile, eesmärgid on veel ebaselged, tegeletakse konkreetsete ülesannete täitmisega;
- eksperimenteeriv meeskond - rahulolematuse tekkimine, konfliktide tekkimine;
- ühinev meeskond - suhete paranemine, töö tulemuslikkus tõuseb, tekivad eesmärgid ja sihipärane tegutsemine;
- arenenud koostöötav meeskond - meie-tunde tekkimine, tekib initsiatiiv ja vastutustunne, meeskonna heaks töötamine, töötulemuse paranevad.

Meie meeskond läbis kõik etapid. Ainuke konfliktne olukord toimus Lõimeleeri alguses. Üks kasvataja ei olnud laagri alguseks oma tegevuskava ette valmistanud. Lahendasime selle nii, et koos teiste kasvatajatega aitasime tal nädala plaani kokku panna. Pärast seda sujus meie koostöö väga hästi. Rohkem meeskonnasiseseid konflikte meil ei olnud.

Lihtsalt inimeste kokkukogumine ei tähenda, et neist kujuneb efektiivne meeskond. Eduka meeskonna eeldusteks on (Heller 2003, lk 173):

- erinevad meeskonnaliikmed;
- ühised eesmärgid;
- meeskonnaliikmete kaasahaaramine;
- hea infovahetus.

Jõudsime tuumikgrupiga väga kiiresti koos töötava meeskonna arengustaadiumisse. Sellele võis kaasa aidata ka ühine õppekeskkond TÜ VKA-s – samade noorsootöö väärtuste ning põhimõtete omamine. Meil olid ühised eesmärgid ja tekkis meie-tunne. Kõik meeskonnaliikmed olid tegevustesse kaasatud ning toimus hea infovahetus. Sellise meeskonnaga oli rõõm töötada.

2.5. Abja Lõimeleeri kokkuvõte

Abja Lõimeleer toimus 24.-29. juulil 2017. aastal Abja-Paluoja. Abja Lõimeleeris osales kokku 24 noort - Itaaliast, Luksemburgist, Soomest, Šveitsist, Rumeeniast ja Eestist.

Viimasel päeval sai iga laps tunnistuse, tänuks osalemise eest Lõimeleeris. Igaihe head soovid ja mõtted tulevikuks teistele laagrilistele said pandud isevalmistatud ümbrikutesse. Ka need anti omanikele Lõimeleeri lõpus.

Osalejate tagasiside jaoks koostas projektijuht Anett Männiste ankeetküsitluse, millele vastas 10 Abja Lõimeleeris osalenud last (kokku vastas 19 last). Kahjuks ei ole võimalik saada eraldi vastuseid Abja ja Tääksi Lõimeleeri kohta.

Lõimeleer meeldis väga 12-le osalejale, kuus osalejat jäid laagriga rahule ning rahuldava hinde andis üks osaleja. 11 osalejat jäi enne laagrit jagatava infoga väga rahule, kuus jäid rahule ning kolm jäid enam-vähem rahule. Osalejate tagasiside (mõned näited):

- *Infot oli piisavalt, korraldus oli algusest lõpuni läbi mõeldud - suurepärase ettevalmistus ja teostus!*

- *Eestlaste osalemisinfo oli natuke aeglane.*
- *Kõike oli piisavalt. Ja kui tekkis küsimusi küsisin kohe ise ja sain vajaliku info.*
- *Kõike oli hästi, isegi asjad, mida kaasa võtta olid kirjutatud*
- *Info tuli väga õigeaegselt, mitte liiga hilja ja samas tulid vahetult enne ka meeldetuletused ning juhendajate kontaktandmed.*
- *Lõimeleeri täpse asukoha koordinaadid tulid liiga hilja. Olime juba reisir (Eestis ja internetti pääsemisega raskustes).*

Kõige rohkem meeldisid laagrilistele mängud, hobutöötuba, puutöötuba, ehtetöötuba, tule tegemine, viltimise töötuba ning kandlemängu õppimine.

Küsimusele, millised tegevused oleks võinud ära jätta või teisiti teha, vastasid enamik noori, et kõik sobis ning midagi ära jätma tulevikus ei peaks. Üks laps kirjutas, et hobutöö oleks võinud olla vabatahtlik. Teine laps kirjutas, et ei meeldinud värvisõda ja mulgi pudru valmistamine.

Lõimeleeri juhatajatega ja kasvatajatega jäid väga rahule 13 osalejat, kolm jäid rahule ning kaks jäid rahule rahuldavalt. Osalejate arvamused (mõned näited):

- *Kõik olid lahked, aitasid alati, korraldasid tegevusi osavalt.*
- *Nad olid väga avatud ja nendega oli tore juttu ajada, aga samas olid nad piisavalt ranged, et kõik kontrolli all hoida.*
- *Väga toredad kasvatajad!*
- *Olid sõbralikud ja abivalmid. Tegid meiega huvitavaid mängu.*
- *Kõik olid väga toredad ning vastutulelikud.*

Õöbimisega Lõimeleeris jäid väga rahule 16 laagrilist ning rahule jäid kolm laagrilist. Toiduga jäid väga rahule üheksa last, rahule kaheksa last ning rahuldavalt hindas toitu kaks last.

Küsimusele, milliseid tegevusi tahaksid noored tulevikus Lõimeleeris näha, vastati:

- *Rohkem käsitööd.*
- *Metsa marju korjama.*

- *More stuff at night.*
- *Jätaks kõik samaks.*
- *Jäätise tegemist võiks õppida.*
- *Mõnel õhtul võiks olla disco.*

Järgmises Lõimeleeris lubas kindlasti osaleda kümme noort, kaheksa noort arvasid, et võib-olla osalevad ning üks ei soovinud enam osaleda. Kokkuvõttes ütlevad osalejad, et:

- *Suured tänud kõigile korraldajatele!!!*
- *Tore laager oli, aitäh korraldajatele.*
- *Aitäh huvitava aja eest, kus sai leida palju uusi sõpru.*
- *See oli kõige parem laager, kus olen käinud!*
- *Uhke laager.*

3. ENESEREFLEKSIION

Minu lõputöö on Abja Lõimeleeri ettevalmistamine ja läbiviimine.

Täitsin Abja Lõimeleeris laagri juhataja ülesandeid. Juhtisin Lõimeleeri tegevust ja koordineerisin kasvatajate tööd. Vastutasin turvalisuse eest ning Lõimeleeris viibivate noorte tervise ja neile vajaliku esmase arstiabi andmise eest. Jälgisin, et Lõimeleeri programm sujuks. Vajadusel ja võimalusel muutsin päevakava, et mahutada sinna noorte jaoks olulist vaba aega, mida kasutati peamiselt omavaheliseks suhtluseks. Minu ülesandeks oli tagada, et töötubade juhendajad ja külalisesinejad saabuksid õigel ajal, kandsin hoolt, et neil oleksid olemas ruumid, kus oma töötuba läbi viia. Sain kogemuse laagri korraldamisest, läbiviimisest ja vastutamisest.

Julguse vastu võtta Abja Lõimeleeri korraldamine andis mulle kogemus projektijuhina 2016. aasta Lõimeleeris.

Mulle tehti ettepanek olla esimese Lõimeleeri projektijuht 2016. aasta jaanuaris. Võtsin selle pakkumise vastu. Seadsin omale eesmärkideks osaleda meeskonnaliikmena Tääksi Lõimeleeri ettevalmistusprotsessis ja laagri toimumise ajal ning saada juhtimise, korraldamise, otsuste langetamise ja vastutuse võtmise kogemust. Soovisin tegutseda meeskonnas asjalikult ja täisväärtuslikult ning märgata õnnestumisi ja võimalikke probleeme, reageerida ja lahendada neid.

Tääksi Lõimeleeris täitsin mina nii projektijuhi kui ka kasvataja ülesandeid. Projektijuhina jälgisin, et Lõimeleeri programm sujuks, et kõik töötubade juhendajad ja õhtused külalisesinejad saabuksid õigel ajal ning kandsin hoolt selle eest, et neil on olemas ruumid, kus

oma töötuba või esinemist läbi viia. Hoolitsesin selle eest, et vahepalad õigel ajal lasteni jõuavad ja et üldkasutatavad ruumid oleksid puhtad. Koos teiste kasvatajatega koristasime igal õhtul klassid, koridorid ja pesemisruumid. Mõnel õhtul saime magama alles kell üks öösel. Minu ülesandeks kujunes ka Lõimeleeri jooksul suhtlus lastevanematega, kes vahetevahel mulle helistasid ja oma lapse tegemiste kohta aru pärisid – see oli jäänud nii juba ettevalmistuseaegse infovahetuse ajast.

Minu teine ülesanne oli olla kasvataja. Minu rühma, kelle eest kasvatajana pidin vastutama, kuulus kolm 11-aastast tüdrukut – kaks neist olid Eestist ja üks oli pärit Saksamaalt. Lõimeleeri esimesel päeval panime üheskoos paika oma rühma reeglid, millest kõik ka kenasti kinni pidasid. Kasvatajana oli minu ülesanne tagada laste turvalisus, käia nendega ujumas ja poes, valmistada ette ja läbi viia mängulisi tegevusi, jälgida, et rühma lapsed oleksid öörahu ajaks oma toas ja läheksid magama ning hommikul õigel ajal voodist välja saaksid. Lõimeleeri lõpupeoks valmistasime hooga tantsu. Üks tüdrukutest kartis esineda, kuid kui ma teda julgustasin ja teda kiitsin, võttis ta ennast kokku ja esines koos teiste tüdrukutega.

Mina pidin esialgsete plaanide kohaselt täitma projektijuhi ning ka kasvataja ülesandeid. Olin Tääksi Lõimeleeri korraldusmeeskonnas 2016. aasta jaanuarist alates, osalesin peaaegu kõikidel koosolekutel ning seetõttu olin Lõimeleeri plaanide ja tegevusega hästi kursis. Lõimeleeri toimumise ajal selgus, et ettevalmistavatel koosolekutel ei olnud me sõnastanud konkreetseid laagri juhataja ülesandeid ning kuna laagri juhataja osales ainult ühel esimestest koosolekutest, kus Lõimeleeri idee autor Priit-Kalev Parts tutvustas Lõimeleeri, siis ei teadnud ta täpselt, millised on tema kohustused Lõimeleeris. Lõimeleeri ajal oli mul kui infoga kursis olijal lihtsam ja kiirem endal enamus asju korraldusliku poole pealt ära teha, kui selgitada ja delegeerida neid juhatajale. See oli viga, sest nii ei saanud Lõimeleeri juhataja kogeda täit vastutust ja täita tegelikult laagrijuhataja ülesandeid. Nii juhtuski, et Lõimeleeris võtsin vastu külalisesinejaid ja töötubade juhendajaid. Vastutasin ka selle eest, et maja oleks puhas ning vajadusel tegelesin koristustöödega. Paljud ülesanded, mis ma ise ära tegin, oleksin pidanud delegeerima ja usaldama laagri juhatajale. Tema täitis lõpuks peamiselt kasvataja ülesandeid. Sellest õppisin, et oluline on rollide selgus ja ülesannete kirjalik kirjeldus/loetelu.

Projektijuhi ja kasvatajana oli minu ülesanne oli korraldada Lõhavere linnamäel maastikumäng. Koostöös asjalike ja loovate kasvatajatega valmistasime ette maastikumängu kontrollpunkte ning viisime läbi mängu. Oma abi pakkusid ka mõned töötubade juhendajad, kes samuti kontrollpunktides olid.

Tääksi Lõimeleer andis mulle hea kogemuse laagri korraldamisest ja läbiviimisest. Alguses oli väga raske pöörata tähelepanu kõikidele aspektidele, mida laagri korraldamises vaja oli – projektide kirjutamine, koht ja ruumid, töötubade juhendajate leidmine, reklaam jne. Ma oleksin võinud Lõimeleeri ettevalmistusprotsessi kaasata ka teisi kasvatajaid. Neilt oleks tulnud kindlasti häid ideid päevakava ja mängude suhtes. Suureks abiks ja suunajaks Priit-Kalev Parts, kes enamike asjade juures jõu ja nõuga abiks oli. Paljud ülesanded, millega ma Tääksi Lõimeleeris tegelesin, oleksid pidanud olema laagri juhataja ülesanded. Mul kui projektijuhil jäi tegemata laagri juhataja ja kasvatajate ülesannete tööjuhend, kus rollijaotus oleks olnud selgem ja läbimõeldum.

Esimene Lõimeleer andis mulle suure kogemuse noorsootöötajana. Sain kogemuse olla kasvataja rahvusvahelises laagris (erinevate kultuuride integratsioon, inglise keele praktika) ning tutvuda erinevatest riikidest pärit noortega, kellel on erinev arusaam ja kombestik.

3.1. Abja Lõimeleeri korraldus

Abja Lõimeleeri planeerides seadsin endale õpieesmärgid, mille saavutamist antud peatükis hindan. Esimeseks eesmärgiks seadsin endale olla aktiivne meeskonnaliige ja hea juht. Tegutsesin Lõimeleeris aktiivse meeskonnaliikmena, õppisin teistelt ning jagasin oma teadmisi, oskusi ja õnnestumisi. Juhtisin meeskonda efektiivselt, panin meeskonna ühtsena töötama. Juhina pidin olema suuteline hindama meeskonnaliikmete otsuseid ning andma neile professionaalset tagasisidet. Ma ei surunud peale oma arvamust. Seekord rakendasin ka delegerimist - üks minu suurim puudus eelmises Lõimeleeris - tahan alati kõike ise ära teha (isegi siis, kui see pole minu tööülesanne), sest arvan, et siis on asjad kõige paremini tehtud.

Teiseks eesmärgiks seadsin endale saada korraldamise ja juhtimise kogemust ning tagada turvaline Lõimeleeri keskkond. Ma reageerisin asjakohaselt kriisiolukordades ning leidsin koheselt lahendused. Tagasin turvalise laagrikeskkonna. Tänu laagrikava koostamisele sain hea ajaplaneerimise kogemuse. Lõimeleeri ette valmistades sain hea läbirääkimise ja organiseerimise kogemuse.

Abja Lõimeleeris arvestasin noorte erinevat kultuurilist tausta ja olemasolevaid sotsiaalseid oskusi. Samuti arvestasin noorte ettepanekutega laagrikeskkonna ja päevaplaani korraldamisel. Suhtlemisel valisin olukorrale sobiliku suhtlemistasandi, olin aktiivne kuulaja ning andsin tagasisidet.

Abja Lõimeleeri ettevalmistamise ja läbiviimise ajal seostasin ja rakendasin ma Viljandi Kultuuriakadeemias õpitut. Laagritöö õppeaine andis mulle laagrikava koostamise ja läbiviimise oskused, samuti teadmised turvalisest keskkonnast ja esmaabist. Tegevusõppe ja seikluskasvatuseksliku keskkonnaloome ained andsid mulle teadmised, kuidas laagris viia läbi põnevaid tegevusi (kogemuspraktika). Organisatsiooniõpetus andis mulle teadmised meeskonna juhtimisest. Tänu projektitöö õppeainele olin kursis projektide koostamise ja rahastustootluste kirjutamisega ja eelarve koostamisega. Pedagoogilise psühholoogia alaseid teadmisi rakendasin noorte motiveerimisel töötubades ja teistes tegevustes. Oluliseks pean ka teadmisi, mille omandasin õppeainetes viha valitsemine ning suhtlemise ja tagasiside haridusorganisatsioonis. Sain neid teadmisi kasutada suhtlemisel kõigi meeskonnaliikmete ja noortega. Kultuuridevaheline kommunikatsioon aitas mul suhelda erinevatest kultuuridest pärit noortega.

Kogu Lõimeleeri protsessi vältel jäi mul vajaka kindlustundest uute asjade tegemisel. Tundsin vajadust saada kinnitust enda tehtud tööle, samuti olin ma väga enesekriitiline. Ma polnud rahul tehtud tööga ning tahtsin asju pidevalt muuta ja ümber teha. Projektide kirjutamine ja nende tegevuste planeerimine ei ole samuti minu tugevam külge.

Leian, et endale püstitatud eesmärgid said täidetud. Osalesin meeskonnaliikmena Abja Lõimeleeri ettevalmistamise protsessis ja laagri toimumise ajal. Sain hea juhtimise,

korraldamise, otsuste langetamise ja vastutuse võtmise kogemuse. Juhtisin meeskonda, märkasin probleeme ja lahendasin need. Õppisin sõnastama ja seadma oma tegevustele eesmärged, pidama läbirääkimisi, planeerimist ning analüüsima erinevaid olukordi ja tegema järeldusi. Sain juurde häid kontakte noorsootöö ja kultuuri vallas.

KOKKUVÕTE

Minu loov-praktiline lõputöö on rahvusvahelise ja piirkondliku tähtsusega Abja Lõimeleeri ettevalmistamine ja läbiviimine, mis toimus 24.-29. juunil 2017. aastal Abja-Paluoja. Abja Lõimeleeri eesmärk oli pakkuda osalejatele suvelaagrina arendav keskkond, kus töötubades osaledes ja eakaaslastega suheldes saadakse osa eesti ja mulgi keelest ning kultuurist.

Käesoleva töö eesmärk on kirjeldada Abja Lõimeleeri ettevalmistuse ja läbiviimise protsessi ning analüüsida saadud kogemust. Seadsin omale eesmärkideks korraldada Abja Lõimeleer, osaleda meeskonnaliikmena Lõimeleeri ettevalmistusprotsessis ning saada laagri korraldamise, juhtimise, otsuste langetamise ja vastutuse võtmise kogemus. Mina osalesin 2016. aastal Lõimeleeri ettevalmistamise protsessis projektijuhina ning olin kasvataja. 2017. aastal osalesin ettevalmistamise protsessis ning olin Abja laagri korraldaja ja juhataja.

Lõimeleeri idee autor on Priit-Kalev Parts, Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna endine õppejõud. „Lõimeleeri eesmärk on välismaal kasvava noorte eestlaste põlvkonna sidumine kodu-Eestiga, hõlbustamaks kultuurivahetust kodumaaga ja repatrieerumist“ (Parts 2018).

Lõimeleeri üldised eesmärgid kehtisid ka Abja Lõimeleeris, keskendudes Mulgi kultuuri eripäradele: tõsta osalejate teadlikkust mulgi kultuuripärandist; väärtustada ja tutvustada Mulgimaale omast elulaadi, tavasid ja kombeid, oskusi ning keelelist eripära. Abja Lõimeleeri õpiväljundid: suurenenud on üldine teadlikkus Mulgi kultuurist, seda tutvustatakse Eesti teistes piirkondades ja välismaal ning suureneb kultuuriturismi osakaal; noored tunnevad ennast Mulgi kultuuri ja keele kandjatena.

Oma töö esimeses peatükis anna ülevaate, mis on Lõimeleer, kirjeldan 2016. aastal toimunud esimest Lõimeleeri. Teises peatükis kirjeldan ja analüüsin 2017. aastal toimunud Abja Lõimeleeri, kus osalesin meeskonnaliikmena Lõimeleeri ettevalmistavas protsessis ning olin Abja laagri korraldaja ja juhataja.

Abja Lõimeleeri ettevalmistamise meeskonda kuulusid Lõimeleeri idee autor Priit-Kalev Parts, TÜ VKA kultuurhariduse osakonna projektijuht Anett Männiste, kultuurhariduse osakonnaõppejõud Piret Eit, Ülle Roomets ja Allan Kährik ning mina.

Abja Lõimeleeri rahastamiseks kirjutati rahastustaotlusi Rahvakultuuri Keskusele, Eesti Kultuurkapitalile, Rahvuskaslaste programmi ja Hasartmängumaksu Nõukogule. Laagrit sponsoreerisid Abja vald (praeguse Mulgi valla osa) ja Abja Gümnaasium. Lõimeleeri osalustasu tasuti lastevanemate poolt.

Abja Lõimeleeris olid järgmised õpitoad: eesti keele ja kultuuri õpituba, mulgi keele õpituba, mulgi korbi ja mulgi pudru valmistamise töötuba, hobutööd, tuletegemine muistsel moel, ehete valmistamise töötuba, viltimise töötuba, 6-keelse kandle töötuba. Lisaks töötubadele toimus kahe Mulgimaa pere-ettevõtte külastust, rahvajuttude ja pärimuslugude vestmise õhtu ning mängud, sportlikud ja füüsiliselt aktiivsed tegevused. Kõige rohkem meeldisid laagrilistele mängud, hobutöötuba, ehtetöötuba, tule tegemine, viltimise töötuba ning kandlemängu õppimine. Abja laagris osales kokku 24 noort - Itaaliast, Luksemburgist, Soomest, Šveitsist, Rumeeniast ja Eestist.

Antud töö võib olla kasulik järgmiste Lõimeleeri korraldajatele ning noortele keele ja kultuuri laagrite korraldajatele üldisemalt.

KASUTATUD ALLIKAD

Alas, R. 2004. *Juhtimise alused*. Tallinn: Külim.

Bachmann, T., Maruste. R. 2011. *Psühholoogia alused*. Tallinn: TEA.

Baum, K. 2016. *Väliseesti noored igatsevad Eesti kohikesi, rahvatantsu ja liha*. Sakala.
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=sakala20160803.2.9.2>, (25.03.2018)

Eesti Entsüklopeedia. 2006. <http://entsyklopeedia.ee/artikkel/v%C3%A4liseestlased1>,
(11.05.2018)

Eesti keele seletav sõnaraamat. *s.a.* <http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=laager&F=M>,
(21.05.2018)

Eesti Kultuurkapital. *s.a.* *Preemiate, stipendiumide ja toetuste maksmise alused, taotlemise ja taotluste menetlemise ning toetuste tagasinõudmise kord*.
<https://www.kulka.ee/taotlemine/preemiate-stipendiumite-ja-toetuste-kord>, (24.03.2018)

Eesti Sündmuste Teejuht. *s.a.*
<http://kultuur.info/syndmus/noortelaager-loimeleer-2017/>, (23.03.2018).

Eestlased välismaal. *s.a.* <https://www.hm.ee/et/tegevused/eesti-keel-ja-voorkeeled/eestlased-valismaal>, (11.05.2018)

Haridus- ja Teadusministeerium. *s.a. Rahvuskaaslaste programm.*
<https://www.hm.ee/et/tegevused/eesti-keel-ja-voorkeeled/programmid>, (24.03.2018).

Hasartmängumaksu Nõukogu. *s.a.* <http://www.hmn.ee/prioriteetid-ja-p%C3%B5him%C3%B5tted/sport-kultuur>, (25.03.2018).

Heller, R. 2000. *Meeskonna juhtimine.* Tallinn: Varrak.

Heller, R. 2003. *Juhi käsiraamat.* Tallinn: Varrak.

Hooandja. *Lõimeleer.* <https://www.hooandja.ee/projekt/loimeleer>, (22.03.2018)

Huvijuht-loovtegevuse õpetaja. *s.a.* Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.
<https://www.kultuur.ut.ee/et/oppekavad/huvijuht>, (11.05.2018)

Huvijuht-loovtegevuse õpetaja õppekava. 2018. Tartu Ülikooli infosüsteemid.
https://www.is.ut.ee/pls/ois/!tere.tulemast?naita_ka_alternatiive=1&naita_ka_alternatiive=1&leht=OK.BL.PU&id_a_oppekava=4896&kordi_pealehel=1&systeemi_seaded=3,1,12,1,&viida%20kaudu=1&sessioon=0

Kirch, M. & Naaber, H. *s.a.* Väikeste maakoolide perspektiividest ja hariduspoliitikast.
<https://rito.riigikogu.ee/wordpress/wp-content/uploads/2016/04/V%C3%A4ikeste-maakoolide-perspektiividest-ja-hariduspoliitikast.pdf>, (11.05.2018)

Kultuurikorraldus. *s.a.* Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.
<https://www.kultuur.ut.ee/et/oppekavad/kultuurikorraldus>, (11.05.2018)

Laagrid. *s.a.* Eesti Noorsootöö Keskus. <https://www.entk.ee/LAAGRID>, (11.05.2018)

Luik, M. 2017. *Lõimeleer toob kokku välismaal elavad eesti noored.* Sakala.

<https://sakala.postimees.ee/4183301/loimeleer-toob-kokku-valismaal-elavad-eesti-noored>,
(25.03.2018)

Lõhmus-Erg, C. 2016. *Intervjuu Austraalia raadiole.*

<https://www.sbs.com.au/yourlanguage/estonian/et/audiotrack/estonian-folk-culture-and-language-camp-loimeleer?language=et>, (22.03-2018)

Noortelaagrite info korraldajale. *s.a.* Eesti Noorsootöö Keskus.

<https://www.entk.ee/noortelaagrikorraldajale>, (11.05.2018)

Noortelaagri ning projektlaagri juhataja ja kasvataja kvalifikatsiooninõuded ning neile vastavuse tõendamise kord. RT I 2010, 66, 490; RT I 25.07.2014, 15.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/125072014015?leiaKehtiv> (25.03.2018).

Noortelaagri ning projektlaagri korraldamise tingimused ja kord. RT IV 01.06.2016.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/401062016006> (30.03.2018).

Noorte tervistav ja arendav puhkus. *s.a.* Eesti Noorsootöö Keskus.

<https://www.entk.ee/noorte-tervistav-ja-arendav-puhkus>, (11.05.2018)

Omakultuuri teesid. *s.a.* Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

<https://www.kultuur.ut.ee/et/akadeemia/omakultuuri-teesid>, (11.05.2018)

Pajumäe talu. *s.a.* <http://www.pajumae.ee/>, (25.03.2018).

Parts, P-K. 2018. Autori intervjuu. Viljandi, 22. märtsil.

Parts, P-K. 2014. *Kalevipoegade ja allaandjate Eesti. Maaleht*, 02.05.

Priks, Ü. 2016. *Täaksis tuleb Lõimeleer. Sakala.*

<https://sakala.postimees.ee/3743141/taaksis-tuleb-loimeleer>, (25.03.2018)

Rahvakultuuri Keskus. *s.a.* <http://www.rahvakultuur.ee/2518>, (23.04.2018)

Rahvuskaaslaste programm 2014-2020. *s.a.*

https://www.hm.ee/sites/default/files/rahvuskaaslaste_programm_2014_2020.pdf,

(11.05.2018)

Rahvusliku käsitöö osakond. *s.a.* Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia.

<https://www.kultuur.ut.ee/et/rahvuslik>, (18.05.2018).

Saat, H. 2004. *Sotsiaalsete oskuste areng kooliastmeti.*

https://www.ht.ut.ee/sites/default/files/ht/sots_oskuste_areng_kooliastmeti.pdf, (20.05.2018)

Rebas, A. *Eestlased väljaspool Eestit.* Vaba Eesti Sõna.

<http://www.vabaeestisona.com/index.php/arvamuslood/481-estlased-vaeljaspool-estit.html>

(10.05.2018)

Talvoja, E. jt. 2005. *Noortelaagri korraldaja käsiraamat.*

http://sakalakodutytar.kaitseliit.ee/files/sakalakodututar/img/files/Laagrikorraldaja_kasiraamat.pdf (10.05.2018)

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia arengukava aastateks 2016-2020. 2016.

https://www.kultuur.ut.ee/sites/default/files/www_ut/tuvka_arengukava_ee_1_.pdf,

(11.05.2018)

Türk, K. 1999. *Personali juhtimine ja eestvedamine.* Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Türk, K. 2001. *Eestvedamine.* Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.

Uuring väliseestlased vajavad riigi tuge Eestiga sideme säilitamisel ja tagasipöördumisel. 2015. <https://www.hm.ee/et/uudised/uuring-valiseestlased-vajavad-riigi-tuge-eestiga-sideme-sailitamisel-ja-tagasipoordumisel>, (11.05.2018)

Õppimine. *s.a.* Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. <https://www.kultuur.ut.ee/et/ope>, (11.05.2018)

LISAD

Lisa 1 Eesti kultuuri laagri kontseptsioon

Eesti kultuuri perelaager välismaal elavatele lastele

ALGKONTSEPTSIOON 30.10.2015

Sihtgrupp:

Välismaal õppivad eesti lapsed, ca 40, vanus 10-15 a. Muist vanematega. Kaasuvad kohalikud Tääksi lapsed (hinnanguliselt 10)

Toimumiskoht:

Tääksi küla: koolimaja, spordiklubi, Tääksi maastikud

Toimumisaeg:

Juuli 2017. Nõudluse olemasolul võimalik korraldada mitu laagrit (kuni neli). Kestus: 6 päeva (E-L)

Väga esialgne kuluhinnang:

300 e. Sisaldab majutust, toitlustust, laagri sisu ja kuluvahendeid.

Majutustingimused:

Ilmselt klassiruumides mattidel või laenatud vooditel, sama õpetajate osas. Pereosaluse puhul välja pakkuda 4 tuba Tääksi puhkemajas, vajadusel Olustveres ja Üldes, hind mõnevõrra kõrgem. (Tulevikus kasutada õpilaskodu)

Vastutusalad:

Mari-Liis Hendrikson

- Soome-poolne projektijuht
- hoolitseb Soome-poolse rahastuse eest
- annab ülevaate, mis keeletasemel lapsed on
- hoolitseb Soome-poolse rahastuse eest
- tagab põhiosa lastest
- annab ülevaate, mis keeletasemel lapsed on jm lähteandmed osalejate kohta
- tasub arve

TÜ VKA poolne projektijuht (selgitamisel)

- VKA tagab keskkonna ja tegevused
- toetab vajadusel lisarahastuse hankimist
- tagab tegevusload
- tegutseb laagriülemana
- taotleb lisarahastust Eesti-poolsetele lastele vajadusel (Suure-Jaani vallavalitsuselt vm)
- Eelarvestab laagri
- Esitab koondarve
- Tasub kohapealsed arved ja sõlmib/lõpetab lepingud
- koostab registreerumismvormi v e-keskkonna

Laagri sisu:

Käsitöötoad

- puutöö, robotex poistele ja isadele (Margus Mikkor)
- riiete taaskasutusring tüdrukutele ja emadele (Kristina Libe)
- kooli käsitööklassides ja/või õues
- loetelu avatud: pilliõpe, hobusesõit ja rakendamine (Priit-Kalev Parts)

Sportlikud tegevused

- rahvatants
- luurekas
- orienteerumine
- ümberjärvejooks
- "pahanduste vältimise tegevused" seda tüüpi lastele, kes midagi teha ei viitsi
- õhtused mängud: võrkpall, jalgpall, saalihoki, squash

Vaimsed tegevused

- keeleõpe
  - nt iga õhtu keelekasutuse jälgimise ülesanded, õhtul konsultatsioon; ülesanded lähtuvalt päeva tegevustest, mänguline portfoolio, mille õpilane ise komplekteerib laagri jooksul, kus väike päevikuosa (konsonandiõigekiri, uued sõnad kirja, nt töötubade esemed ja tehnikad), laagri lõpul paremate portfooliote autasustamine
  - õhtune portfooliotund
- jutuvestmine (Piret Päär), lõkkeõhtulikud arutelud
  - probleemvestlused
  - minu suhe kodu-Eestiga
  - minu tulevik Eestis ja/või mujal
  - draamategevused

Muud märkused

- Kohalikele lastele tagatakse tasuta lõuna- ja õhtusöök, vast ka spontaanne majutus
- külas on pood

Idee pani kirja: Priit-Kalev Parts, PhD, lektor, rahvusliku ehituse programmijuht, rahvusliku käsitöö osakond, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia

Lisa 2 Lõimeleeri eelarve 2016. aastal

LÕIMELEER 2016 EELARVE								
	Püsi- kulud	Muutuv kulud	KOKKU	Püsi-vad	Muutuvad (ühikuhind x N) osalejaga)	Hind ühe inimese kohta	Täpsustused	Märkused
Laagri personali kulud (töötasud)	1100	0	1100		0			
Laagri juhataja töötasu neto + maksud	300		300					Projektijuhi tasu
Laagri kasvatajate (5) töötasu+ maksud			0					Vabatahtlik töö
Keele- ja kultuurihommikute koolitaja töötasu, bruto + maksud	800		800				35 e/h x 20 tundi, kokkuleppel vähendatud	KULKA: 35 eur/h, 20 h koolitust , (miinimum 400 neto), lisatasuesildise alusel
Õhtuse kultuuriprogrammi kulud	1100	0	1100		0			KULKA
Jutukooli jutuõhtu	200		200					RKP: Piret Päär
Tantsuõhtu: ansambel Kiiora	400		400					KULKA: MTÜ Hõimuhelü arve alusel

Kiiora: kontsert kultuuri- ja tantsututvustusega	500		500					KULKA: MTÜ Hõimuhelü arve alusel
Korralduskulud	0	0	0		0			
Õppematerjalide printimine (värviline print)			0		0	0		
Koopiapaber, kileümbrikud, nimesildihoidjad, korrektuurlindid, liimipulgad, pastaka südamikud, pliiatsid, värviline paber, kustukummid, käärid			0					
Projekti sidekulud			0					
Muud korraldamisega seotud kulud			0					Hooandja, osalustasud jms
Transport	544	0	544		0			
Transport: Tallinn-Tääksi, Tääksi-Tallinn	400		400				20-kohaline buss, OÜ Heiki Bussid	
Viljandi Folgi külastus	44		44				20-kohaline buss Tääksi-Kõpu-Tääksi (100 km), 2 tundi seisuaega.	

Lõhavere linnuse maastikumäng	100		100				20-kohaline buss Täaksi-Lõhavere-Täaksi, 3 tundi seisuage.	
Rahvakultuurilised töötoad	2300	0	2300		0			
Töötubade materjalikulud			0					
Hobutreileri rent, vedu			0					
Pakutrüki töötuba	400		400					KULKA: Lossi Gild Mittetulundusühing arve alusel
Ehtetöö töötuba	400		400					
Puu- ja tohutöö töötoad	600		600					KULKA: Palupera Käsitöökoda arve alusel
Hobutöö töötoad	900		900				35 e/h x 20 tundi, kokkuleppel vähendatud	KULKA: P.-K. Parts, 35 eur/h, 20 h koolitust.
Laagri kulud	845	1856	2701					lapsevanemad OSALUSTASU
Rent	300		300					
Koolimaja üür	300		300				kokkuleppehind	RKP: arve Suure-Jaani Koolilt; sponsorlus
Spordihoone üür			0				4 päeva (T-R), 150 eur/päev	Suure-Jaani kooli sponsorlus
Majutus	500	0	500					

Personali ja töötubade juhendajate majutus	100		100				Kokkuleppe-hind	RKP: arve Tääksi Spordiakadeemialt, sponsorlus
Osalejate majutus	400		400				Kokkuleppe-hind	RKP: arve Tääksi Spordiakadeemialt, sponsorlus
Toitlustus	45	1856	1901					Käimas Hooandja korjandus https://vimeo.com/169781613
Osalejate toitlustus		1224	1224		102	12	6 tingtäispäeva, 12 eur/päev	
Personali ja täisajaga töötubade juhendajate toitlustus		576	576		48	12	6 tingtäispäeva, 12 eur/päev	
Osaajaga juhendajate toitlustus		0	0					
Ehtetöö töötuba		8	8		2	4		teisipäeva õhtusöök
Pakutrüki töötuba		24	24		2	12	2 tingtäispäeva, 12 eur/päev	kolmapäev, neljapäev
Ehtetöö töötuba		24	24		2	12	2 tingtäispäeva, 12 eur/päev	esmaspäev, teisipäev
Lõpetamise tort, jook; pajuk kaasa teele	45	0	45				15+50 inimest 2 eur/in	
Majutuse vahendid	0	0	0				2 eur	

Madratsite (voodite) rent							15+50 inimest 12 eur/in	Tääksi Spordiakadeemia sponsorlus
Voodipesu+tekid+padjad rent							15+50 inimest 13 eur/in	Tääksi Spordiakadeemia sponsorlus
Sauna kasutamine (2h)			0					Tääksi Spordiakadeemia sponsorlus
KOKKU	5,889	1,856	7,745					
üldkululõiv		259	259				üldkululõiv võetakse laekumise pealt	
Käibemaks	0	0	0					
LÕPLIK	5,889	2,115	8,004				TÜ VKA omaosalus: projektijuhi, programmijuhiraamatupidaja, konsultantide (P. Eit) palk	
Hind osalejale (välis)	300			Osalejate arv	6			Ühe kolmelapseemaga kokku lepitud soodustus. Registreerumine jätkub.
soodushind välisosalejale	50			Osalejate arv	1			

Osalustasuta tugilapsed	0			Osalejate arv	5			Personali motivatsioonipakett
Osalustasuga tugilapsed	60			Osalejate arv	5			
Püsipersonal					8			
Osalejate ja personali arv kokku					25			

Lisa 3 Lõimeleeri nädalakava 2016. aastal

PÄEVAKAVA (esmaspäev-neljapäev):

8.30 ÄRATUS

9.00 HOMMIKUSÖÖK

10.00-11.30 KEEL JA KULTUUR

11.30 LINNUPETE

12.00-13.30 MÄNGULISED TEGEVUSED

13.30 LÖUNASÖÖK

14.00-15.00 VAIKNE TUND

15.00 TÖÖTOAD

16.30 ÕHTUOODE

17.00-18.30 TÖÖTOAD

19.00 ÕHTUSÖÖK

20.00-22.00

E: JUTUÕHTU PIRET PÄÄRIGA

T: ANSAMBEL KIIORA TANTSUD JA LAULUD

K: ANSAMBEL KIIORA TANTSUD JA LAULUD

N: MAASTIKUMÄNG LÕHAVERE LINNAMÄEL

R.: 11.30-19.00 VILJANDI KÜLASTUS (Viljandi Folk, vanalinn, kaubanduskeskus)

23.00 MAGAMAMINEK

Lisa 4 Registreerimisvorm

Perekonnanimi:*

Eesnimi:*

Sugu:* Naine Mees

Sünniaeg:*

Isikukood:*

Telefon:*

E-mail:*

Elukoha aadress (riik, linn, tänav, maja number):*

TERVISLIK SEISUND JA FÜÜSILISED VÕIMED (allergiad, haigused, erivajadused)

Kas Sul on allergiaid?* Jah Ei

Kas võtad ravimeid?* Jah Ei

Kas Sul on südameprobleeme?* Jah Ei

Kas Sul on vererõhu probleeme?* Jah Ei

Kas Sul on probleeme selja, õlgade, põlvede, hüppe- või muude liigestega?* Jah Ei

Kas Sul on muid terviserikkeid: diabeet, astma, epilepsia vms?* Jah Ei

Kas Sul on toiduallergiaid?* Jah Ei

Kas Sul on erivajadused liikumisel?* Jah Ei

Kui vastasid mõnele küsimusele JAH, siis palun täpsusta siin (haiguse 22 raskusaste, sümptomid, erisoovid jne)

Kas Sa oskad ujuda?* Jah Ei

Kas tarbid regulaarselt ravimeid?* Jah Ei

Kui vastasid eelmisele küsimusele JAH, siis kirjuta, milliseid ravimeid Sa regulaarselt tarvitad? (mis terviserike, ravimi nimi, ravimi võtmise kogus ja sagedus)

Lisa 5 Omavastutuse kohustus

Informatsioon, mille oled käesolevasse ankeeti kirja pannud, aitab meil kohandada planeeritud tegevusi lähtuvalt sinu vajadustest ja erisustest. Kogu info on konfidentsiaalne.

Tegevusi juhendavad kvalifitseeritud noortejuhid, kes hoolitsevad selle eest, et sinu füüsiline ja psühholoogiline turvalisus oleksid tagatud. Tegevuste hulka võivad kuuluda matkamine, ronimine, meeskonna mängud, mis nõuavad füüsilist pingutust jms. Tegevusi kohandatakse vastavalt osalejate vajadustele ja võimetele. Osalejad võivad loobuda tegevustest, mis neile tervislikel põhjustel ei sobi, kuid peavad siiski tegevuste juures kohal viibima ning neid kõrvalt jälgima ja kaasa mõtlema.

Meie meeskond soovitab teil elektroonilised seadmed, v.a. nutitelefon (tahvelarvutid, sülearvutid jms) koju jätta ja/või neid mitte projekti tegevuste ajal kasutada. On risk, et need võivad saada kahjustada.

Suitsetamine ja alkoholi tarbimine, illegaalsete ainete omamine ja kasutamine on kogu projekti ajal rangelt keelatud. Kui sa seda reeglit rikud, saadetakse sind viivitamatult koju. Lõimeleeri meeskond ei vastuta osaleja terviserikete ilmnemise eest, mida pole käesolevas vormis välja toodud.

Lõimeleeri meeskond ei vastuta õnnetusjuhtumite eest, mis tekivad olukordades, kus osaleja ei täida reegleid või ei järgi juhendajate instruksioone.

MA ANNAN LOA kasutada pilte, videoid ja kommentaare, mis on jäädvustatud projekti ajal, reklaami jm otstarbel.

Laagrilise ees- ja perekonnanimi:*

Kontaktisik hädaolukorras:*

Ema

Isa

Muu

Kontaktisiku andmed:*

Nimi ja telefon: *

Meditisiiniabi:

Kui tekib olukord, kus minu laps/hoolealune on vigastatud, haigestunud või on muu hädaolukord, kuid kohene arstiabi on kättesaamatu, annan loa ravida minu last/hoolealust esmaabi koolituse läbinud isikul. Ma kinnitan, et olen lugenud ja mõistnud antud vormi ning nõustun kõige kirjasolevaga.

Jah

Lisa 6 Vajalike vahendite meelespea

Siin on kirjas riided ja muud asjad, mida Sul on kindlasti laagris vaja:

- Seljakott (et võtta kaasa natuke süüa ja juua lühikesele matkale)
- Matkasaapad või käimisjalatsid (kuna ilmad võivad olla vihmased, siis peavad kaasas olema vähemalt ühed mugavad veekindlad jalanõud)
- Õuejalatsid (tossud vms), lahtised jalanõud ja vahetusjalatsid siseruumidesse (sussid, rihmikud vms)
- Ilmastikukindlad riided (tuule ja vihma eest kaitsev jope ja püksid või vähemalt vihmakeep) Soojad ja mugavad riided (T-särgid, pused, pikad püksid, spordiriided, jope, villased sokid) Peakate
- Tagavara riided (T-särgid, pused, püksid, sokid, aluspesu jne)
- Ujumisriided
- Putukatõrje vahend (endale sobiv)
- Päikesekaitse kreem
- Isiklikud hügieenitarbed (hambahari, hambapasta, šampoon, duššigeel, nuustik jms), käterätik ja saunalina
- Kõik sulle vajalikud ravimid
- Taskulamp (soovituslik)
- “midagi head” (pähkleid, kuivatatud puuvilju, komme, šokolaadi vms)

Võta kindlasti kaasa mitu paari riideid, mis sobiksid nii sportlikeks tegevusteks kui ka linna külastusteks. Võta kaasa soojad, mugavad riided, mis kaitsevad sind vajadusel ka vihma ja tuule eest. Pesupesemise võimalust laagris ei ole.

Lisa 7 Lõimeleeri eelarve 2017. aastal

Kuud	Arv	Ühiku hind	Muutuvkulu kokku	Püsikulu kokku
Majutus				
Tääksi	30	12	360	
Abja	30	30	900	
Ruumirent				
Tääksi	1	300		300
Abja	1	100		100
Toitlustus				
Tääksi	30	64	1920	
Abja	30	48	1440	
Transport				
Tallinn - Tääksi - Abja - Tääksi - Tallinn	1	600		600
Töötoad				
Puutööd – MTÜ Eesti Elukutseliste Käsitöömeistrite Liit	1	1440		1440
Ehte töötuba	1	0		0
Keel ja kultuur - A. Komsaare	4	110.25		441
Rahvapärane ja tervislik toit – M. Vesingi	1	700		700
Hobutööd – P.-K. Parts	1	0		0
Tuletegemine muistsel moel – K. Kiilmann	1	150		150

Jututuba – P. Päär	1	250		250
Tohutööd – Palupera Käsitöökoda	1	1200		1200
Muusika töötuba	1	275		275
Rahvusliku toidu töötuba (Mulgi Ukuvakk)	1	150		150
Ringsõit Mulgimaa taludes (Pajumäe talu – piimandus, toodete degustatsioon; J. Patuse loomakasvatustalu (hobused, lambad))	1	500		500
Viltimise töötuba (Mulgi Ukuvakk)	1	180		180
Torupilli ja kuuekeelse kandle õpituba	1	800		800
Tarbed	1	105.2		105.2
Üldkululõiv	6440	0.12		772.8
	6440	0.05		322
Kokku				12906
Tasakaal				0

Tulud:

1. Osalustasud – 6440 eurot
2. Rahvakultuuri Keskus, “Mulgimaa kultuuriprogramm 2014-2017” – 1630 eurot
3. Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapital IV 2016 – 1500 eurot
4. Rahvuskaaslaste programm – 1000 eurot
5. Hasartmängumaksu Nõukogu – 969 eurot
6. Abja vald – 620 eurot

Lisa 8 Lõimeleeri info levitamine läbi sotsiaalmeedia (ekraanitõmmis)

Lõimeleer
4. märts 2017. a. · 🌐

Kas teadsid, et Lõimeleeris saab imelisi asju oma kätega meisterdada ja need koju kaasa võtta? Airon Kent räägib täpsemalt 😊

AIRON KENT (EESTI):

"MULLE MEELDIS LÕIMELEERI LAAGRIS SEE, ET SEAL OLI LÄPSI TEISTEST RIIKIDEST. OMAVAHEL RÄÄKISIME NII INGLISE KUI KÄ EESTI KEELES. SAIN OMALE UUSI SÕPRU.

MULLE MEELDIS KÕIGE ROHKEM SEE, ET SAIN ISE ASJU MEISTERDADA: PUUST, KASETOHUST, METALLIST SÕRMUSE. SAIN NEED ASJAD KOJU KA VIIA.

TAHAKSIN UUEL AASTAL JÄLLE SELLESSE LAAGRISSE MINNA."

👍 Meeldib   💬 Kommentaar   ➦ Jaga   🌐

Lisa 9 Abja Lõimeleeri nädalakava 2017. aastal

Aeg	Esmaspäev, 24.07	Teisipäev, 25.07	Kolmapäev, 26.07	Neljapäev, 27.07	Reede, 28.07	Laupäev, 29.07
kell 8.00		Äratus	Äratus	Äratus	Äratus	
kell 8.30		Hommikusöök	Hommikusöök	Hommikusöök	Hommikusöök	
kell 9.00		Hommikuring - Christi	Hommikuring - laste jooga (Mari Kahu)	Hommikuring - Ester	Hommikuring - Jelena	Äratus
kell 9.30						Hommikusöök
kell 10.00		Keel ja kultuur: Kadri Kalm	Keel ja kultuur: Kadri Kalm	Keel ja kultuur: Kadri Kalm	Keel ja kultuur: Kadri Kalm	Asjade pakkimine ja tubade koristamine. Hommikuring - Kaspar
kell 11.00	Buss väljub Ülemiste parklast kell 11.30					Oode
kell 11.30		Oode	Oode	Oode	Oode	Lõimeleeri lõpetamine
kell 11.45		Mängulised tegevused (meeskonnamängud,	Mängulised tegevused (meeskonnamängud,	Mängulised tegevused (meeskonnamängud, sport jne)	Ehte töötuba - Indrek Ikkonen	

		sport jne). Ujumine Paasi järve ääres.	sport jne)			
kell 13.00	Laagrilaste vastuvõtmine					Lõunasöök
kell 13.30		Lõunasöök	Lõunasöök	Lõunasöök	Lõunasöök	Kojusõit
kell 14.00	Majutumine	Mängulised tegevused (meeskonnamängud, sport jne)	Abja Lõimeleer on külas Täaksi Lõimeleeril. Hobutöö töötuba - Priit-Kalev Parts	Mängulised tegevused (meeskonnamängud, sport jne)	Ehte töötuba - Indrek Ikkonen	Võimalus minna perega Täaksi Ürgturule (infot saab siit: https://fennougria.ee/events/event/maavalla-koja-urgturg-taaksis/)
kell 15.00	Lõunasöök	Mulgi Ukuvakk: viltimise ja mulgi toidu töötuba.		Kuuekeelse kandle ja mulgi keele õpituba- Kertu Kukka ja Alli Laande	Pajumäe talu külastus	
kell 16.00	Laagri tutvustus.					
kell 16.30		Õhtuode	Õhtuode	Õhtuode	Õhtuode	
kell 17.00	Õhtuode		Abja Lõimeleer on külas Täaksi Lõimeleeril. Hobutöö töötuba - Priit-Kalev		Pajumäe talu külastus	

			Parts			
kell 17.15	Tutvumine laagri territoriumiga, kohaliku linnaga	Mulgi Ukuvakk: viltimise ja mulgi toidu töötuba.		Kuuekeelse kandle ja mulgi keele õpituba - Kertu Kukka ja Alli Laande		
kell 17.30	Tuletegemise töötuba: Karmo Kiilmann				Õhtusöök	
kell 18.30		Õhtusöök	Õhtusöök	Õhtusöök	Lõpuõhtu Tammiku talus	
kell 19.00	Õhtusöök	Mängulised tegevused (meeskonnamängud, sport jne)	Mängulised tegevused (meeskonnamängud, sport jne)	Maastikumäng		
kell 20.00	Tutvumisõhtu					
kell 21.00					Jutuõhtu Piret Pääriga	
kell 22.00					Lõpuõhtu jätkub	
kell	Õörahu	Õörahu	Õörahu	Õörahu		

22.30						
kell 23.30					Öörahu	

SUMMARY

My graduation thesis consists of preparing and organising Abja Lõimeleeri youth camp which has both international and local importance. The event took place in 24-29 June 2017 in Abja-Paluoja. The objective of the Lõimeleeri youth camp was to create the environment for the participants where they could experience Mulgi culture participating in the workshops and the Estonian language through communication.

The objective of the Abja Lõimeleer was to create ties between the young Estonians living abroad and the local Estonian community, to support cultural exchange and increase the sense of belongingness among young people. My personal objective for participating in the preparation and management of the Abja Lõimeleer events was to gain further leadership, management and decision making experience.

The original concept of the Lõimeleer was created by Priit-Kalev Parts, who had worked previously as a lecturer at the University of Tartu Viljandi Culture Academy (UTVCA).

The overarching objectives of the Lõimeleer youth camp were also adopted at the event in Abja as it focused on exploring specific characteristics of the Mulgi¹ culture. More specifically, the event aimed to increase young people's awareness and appreciation for the Mulgi culture, revitalise the traditional Mulgi lifestyle, practise the ancient skills of the area, and to recognise the specific treats of the Mulgi language. The event also helped to increased awareness of the Mulgi culture both in Estonia and abroad and created a sense of

---

¹ Mulgimaa is an area in central Estonia; the traditions and cultural heritage of this particular area are referenced in this paper as the 'Mulgi culture'.

belongingness among the young participants as the next generation custodians of the Mulgi culture and language.

The first chapter of this paper describes the experiences I gained from the 2016 year event, during which I worked as the event project manager and during the event also as the camp supervisor. The second chapter describes and analyses the 2017 event during which I contributed as a team member in the planning and camp management capacity.

The members of the organising committee for the Abja youth camp event included the creator of the original idea Priit-Kalev Parts, the UT VCA Cultural Education Faculty Project Manager Anett Männiste, Faculty lecturers Piret Eit, Ülle Roomets, Allan Kährik and me.

To finance the event the organising committee sought funding support from the Estonian Folk Culture Centre, the Cultural Endowment of Estonia, the Compatriots' Program and the Gambling Committee. The camp was also sponsored by Abja Borough (which belongs to Mulgi county) and Abja High School/ Gymnasium. The participation fees were paid the parents of the young people who took part in the event.

The Lõimeleer Abja event consisted of the following workshops: Estonian language and culture workshop, Mulgi language workshop, Mulgi quiche and Mulgi porridge making workshop, horseman skills workshop, ancient fire making workshop, jewellery making workshop, felting workshop and six-string zither playing workshop. In addition to the workshops the participants visited a local Mulgimaa family business, participated in legends- and folk-story-telling evening, played games, and undertook sporting and physical activities. The feedback provided by the participants upon the conclusion of the even indicated that they enjoyed most the games, the horseman skills workshop, the jewellery workshop, the ancient fire making workshop, the felting workshop and the zither workshop. The event had 24 young participants from Italy, Luxemburg, Finland, Switzerland, Romania and Estonia.

This paper could provide useful information to the organisers of future Lõimeleer youth camps and also to other youth language and cultural exchange camp organisers.

LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Christi Lõhmus-Erg (sünnikuupäev: 30.12.1979):

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose “Abja Lõimeleer”, mille juhendaja on Ülle Roomets.

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace´i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 23.05.2018